

Jaarstukken 2019

KEUNSTWURK

ADVISEERT, ONDERSTEUNT EN ONDERNEEMT
VOOR KUNST & CULTUUR IN FRYSLAN

JAARSTUKKEN 2019 / KEUNSTWURK

Keunstwurk jaorstukken 2019

Voorwoord

Inhoudelijk verslag 2019

>	PROGRAMMA 1: LEARE	3
>	PROGRAMMA 2: FERNIJING	20
>	PROGRAMMA 3: MEIDWAAN	25
>	PROGRAMMA 4: STIPE	37

Financieel verslag 2019

>	BALANS PER 31 DECEMBER 2019	53
>	STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2019	55
>	TOELICHTING OP DE JAARREKENING	57

Bijlagen

>	BESTUURSSAMENSTELLING	91
>	KEUNSTWURK IN DE MEDIA	96
>	KEUNSTWURK ONLINE	101

JAARSTUKKEN 2019 / KEUNSTWURK

Voorwoord

In 2019 hebben wij met onze expertise, kunde, passie en bevoegenheid samen met onze partners gewerkt aan de kunstzinnige ontplooiing van inwoners van Fryslân. Onder meer in de mienskip, het onderwijs, het amateurkunstveld en in de vrije tijd. We geloven in de kracht van cultuureducatie en van deelname aan kunst en cultuur. Cultuurdeelname inspireert en verrijkt je leven. Daarnaast maken we met kunst en cultuur van Fryslân een mooie plek om te wonen, werken en te leven.

We zijn steeds breder vertegenwoordigd in onze omgeving. Met kunst en cultuur dragen we steeds meer bij aan een maatschappij met inspirerende mogelijkheden. Met dit jaarverslag presenteren wij het overzicht van onze dienstverlening, ondersteuning, activiteiten, programma's en projecten en hoe deze bijdragen aan de brede basis van de Friese culturele en maatschappelijke sector en het onderwijs.

Waar zijn we trots op?

We kijken met trots terug op tal van hoogtepunten. We noemen er een paar: ondersteuning bij de uitwerking van de legacy, opzet mienskipsloket, debatavond in kader van de provinciale verkiezingen, zichtbaarheid van de meimakers, het 25+1 jubileum, de reis naar Vlieland, de KRAAK sessies, congres cultuureducatie, aanvragen VMBO regeling, 100 aanvragen bij Stipe.frl, en nog veel meer.

Wij hebben er alle vertrouwen in dat wij als Keunstwurk een positieve en sterke rol kunnen blijven spelen in de Friese culturele basisinfrastructuur. Dit vraagt van ons een grote mate van partnerschap en flexibiliteit richting de provincie. Maar dit vraagt ook een goede relatie met het veld en scholen waarbinnen de te realiseren prestaties moeten plaats vinden. Het komende jaar werken we aan ons meerjarig beleidsplan 2021-2024.

2019 was een bijzonder en intensief jaar. Het drukke LF2018 jaar is achter de rug en netjes afgerond. We hebben met zijn allen ongelooflijk veel werk verzet door alle medewerkers. Mede dankzij de expertise, doorzettingsvermogen en enthousiasme van alle medewerkers hebben we van 2019 een bijzonder jaar gemaakt.

Douwe Zeldenrust,
directeur

Inhoudelijk verslag Keunstwurk 2019

1

Programma Leare

Opzet van het programma

In dit programma richten we ons op activiteiten en ondersteuning rondom participatie en educatie. Uitgangspunt is de term; 'een leven lang leren'.

Het programma Leare krijgt inhoud vanuit drie instrumenten:

- A > Jong geleerd (talentontwikkeling)
- B > Cultuureducatie (onderwijs)
- C > Keunstwurk-Plein (kennisdelen)

A >

JONG GELEERD

- 1 Impuls Jeugdtheater
- 2 Fulkaan
- 3 Kunstbende
- 4 NEO Kans
- 5 Frysk Jeugd Orkest

B >

CULTUUREDUCATIE

- 1 KEK
- 2 Kultuerfilter
- 3 Meer muziek in de Klas lokaal Fryslân
- 4 VO Karavaan

C >

KEUNSTWURKPLEIN

- 1 Cursussen en trainingen
- 2 Debatlezing
- 3 Netwerken

1A > Jong geleerd

1 > IMPULS JEUGDTHEATER

Doel:

- > Een impuls geven aan jeugdtheater in Fryslân.
- > Het ontwikkelen van een doorgaande leerlijn theater, aan de hand van de 4 fasen: kennismaken met (fase 1), bekwamen in (fase 2), verdiepen van (fase 3) en professionaliseren (fase 4).
- > Aan de hand van een aantal regionale broedplaatsen voor jongeren - die zich verder willen ontwikkelen op het gebied van theater, toewerken naar een jeugdtheaterfestival (2020).

Aanleiding:

Theater is populair bij jongeren in Fryslân. Al van jongs af aan maken ze kennis met theater in het onderwijs door dramalessen en het bezoeken van voorstellingen. Daarnaast zijn veel jongeren buitenschools actief bij jeugdtheaterscholen, centra voor de kunsten, zelfstandige aanbieders, amateurtheaterploegen of iepenloftspullen. Het is echter niet altijd makkelijk voor jongeren om zich verder te ontwikkelen in deze discipline, doordat er in hun regio geen aanbod is voor verdieping of verbreding. Daarnaast is het erg milieu- en onderwijsafhankelijk in hoeverre de jongeren gestimuleerd worden om zich na de fase van kennismaking verder te bekwamen. Met de impuls jeugdtheater willen we jongeren uit heel Fryslân de kans geven om nieuwe ervaringen op te doen op theater, door een toegankelijk aanbod te creëren waarbij ruimte is voor alle niveaus. Om kennis te maken, maar ook om te verdiepen.

Rol Keunstwurk:

Keunstwurk heeft een ondersteunende en verbindende rol bij het realiseren van activiteiten

Partners:

Individuele theatermakers en docenten, Jeugdtheaterscholen, jongerein-ploegen en Stichting Amateurtoneel Fryslân (STAF).

Resultaat

In 2019 zijn er een aantal bijeenkomsten geweest met jeugdtheaterscholen, jongerein-ploegen en theatermakers die werken met jongeren. De opbrengst van deze bijeenkomsten is onder meer een netwerk. Daarnaast hebben we de input vertaald in een meerjarig project Broei. Dit is een meerjarig project waarin we uiteindelijk voorstellingen voor en door jongeren gaan programmeren tijdens de eerste triënnale in 2022.

Het netwerk bestaat uit 20 deelnemende jeugdtheaterscholen, jongerein-ploegen en theatermakers met jongeren.

Doel:

Fulkaan zet in op het verstevigen van de culturele infrastructuur. Het creëren van nieuwe verbindingen tussen de samenwerkingspartners, zowel regionaal, provinciaal en landelijk. Het uitbreiden van de disciplines, met vernieuwende cross-overs als resultaat.

Aanleiding:

Fulkaan is talentontwikkelaar voor alle niet-pop gerelateerde muziek (HaFaBra, klassiek, etc.), dans en theater in Fryslân. Talentvolle jongeren worden uitgenodigd en geselecteerd om deel te nemen. Zij ontdekken en ontwikkelen zich bij Fulkaan door inspiratie, kennis en plezierige ontmoetingen. Fulkaan staat voor een werkwijze, waarbij jonge talenten en jonge kunstprofessionals samen uitgedaagd worden en het experiment opzoeken. Er wordt nauw samengewerkt met alle talentvoorzieningen, inclusief particuliere docenten en podia. Verdieping en crossover zijn de speerpunten. Het programma Fulkaan voorziet zo in een extra ontwikkelingsroute, die talent in Fryslân centraal verbindt.

Rol Keunstwurk:

Keunstwurk is coördinator, verbindt en faciliteert zowel de Fulkaan Simmer Akademy als de randvoorwaarden voor de andere activiteiten. Bij alle onderdelen van Fulkaan hebben lokale, regionale en landelijke partners vooral een uitvoerende rol.

Partners:

Muziekfederatie OMF, theaterfederatie STAF, zangfederatie SAKO, Explore The North, Oerol, Popfabryk, Noord Nederlands Orkest, Ananazz / Friejam, Oranjewoud Festival, Neushoorn, Schouwburg de Lawei Drachten, Posthuis Theater Heerenveen, VERS Festival, Youngworks, LKCA, Uit-in-Huis, Kunstbende, lokale en regionale kunstencentra, meerdere Friese muziekkorpsen en muziekverenigingen, meerdere muziek-, zang-, theater- en dansdocenten, artiesten als Benjamin Herman, Meindert Talma, Broken Brass, FUSE, Pete Lockett, Krystl, DOX.

Resultaten:

- > Er zijn nieuwe (cross-over) projecten en samenwerkingen gestart met Explore The North, Oerol, Popfabryk, Noord Nederlands Orkest, Ananazz / Friejam, Oranjewoud Festival.
- > Bestaande samenwerkingen met onder andere SAKO, STAF, festivals, kunstencentra, docenten, Kunstbende zijn bestendigd en waar nodig aangescherpt of verbeterd.
- > Fulkaan heeft meerdere en een divers palet aan activiteiten georganiseerd voor de doelgroep en haar partners, waaronder workshops, cross-over projecten en masterclasses.
- > Fulkaan Simmer Akademy is inhoudelijk, organisatorisch en marketing technisch vernieuwd en aangescherpt.
- > Fulkaan, haar doelstelling en activiteiten zijn veel beter zichtbaar offline en met name online.
- > Fulkaan Simmer Akademy (80 deelnemers)
- > Fulkaan Simmer Akademy eindpresentatie (350 bezoekers)
- > Workshop FUSE i.s.m. Oranjewoud Festival (15 deelnemers)
- > Workshop Benjamin Herman (20 deelnemers)
- > Fulkaan Simmer Akademy voorstelling reprise @ Uit-in-Huis (200 bezoekers)
- > Fulkaan x Domela Passie x STAF - coördinatie projectkoor (50 deelnemers)
- > Fulkaan x Domela Passie première @ Explore The North (800 bezoekers)

- > Fulkaan x Domela Passie Nederlandse tour 2019 (7 optredens, met 20-30 deelnemers, met 100-350 bezoekers). Tour loopt door in 2020 (13 optredens)
- > Fulkaan x Pete Lockett - Konnakol project (Indiase tabla taal. Meester percussionist meets lokaal slagwerkkorps Pasveer) @ Explore The North festival (250 bezoekers)
- > Fulkaan x Pete Lockett - workshop OPUS Dokkum (20 deelnemers)
- > Fulkaan x Pete Lockett - workshop Atrium Sneek (50 deelnemers)
- > Fulkaan x Pete Lockett - workshop OPUS3 / Pasveer, Leeuwarden (40 deelnemers)
- > Youngworks workshop 'Jongeren porren voor muziek' (60 deelnemers)
- > Fulkananazz @Oerol (3 optredens, optreed-ervaring en meet-up met acts)
- > 'Win een NNO-solist' competitie en uitreiking (16 inzendingen, 2 winnaars)
- > Route Klank & Slach fan Fryslân

3 >

KUNSTBENDE

Doel:

Jongeren in Fryslân (13–18 jaar) een eerste podiumervaring en/of expositie bieden, in een professionele setting. Het jaardoel is gehaald: 70 acts namen deel aan de voorronde van Kunstbende, een stijging van 32 t.o.v. vorig jaar.

Aanleiding:

De Friese voorronde van Kunstbende biedt aan jong ontluikend talent de mogelijkheid om zichzelf te tonen op een professioneel podium. Het bereik van Kunstbende is groot en laagdrempelig.

Rol Keunstwurk:

In afstemming met het landelijk bureau Kunstbende rolt Keunstwurk het project binnen Fryslân uit. Daarvoor werken we samen met de provincie Fryslân, de centra voor de kunsten, de Friese organisaties voor talentontwikkeling en met het voortgezet onderwijs en het mbo. Keunstwurk heeft een centrale coördinerende en faciliterende rol. De uitvoering van de voorronde, maar ook de werving binnen scholen en lespraktijken wordt door lokale en regionale partijen uitgevoerd.

Partners:

Centra voor de kunsten, Cultuur Kwartier Sneek, De Lawei Drachten, Kunstbende landelijk, vo en mbo, poppodia en festivals. In het komend jaar zal er meer worden samengewerkt met Fulkaan. De eerste stappen zijn dit jaar gezet door Kunstbende winnaars, als prijs deelname aan de Fulkaan Simmer Akademy te geven.

Het eerste half jaar lagen de productionele taken bij Cultuur Kwartier Sneek. Vanaf juli 2019 is dit overgenomen door De Lawei in Drachten.

Resultaten:

- > Enthousiaste medewerking van cultuurpartijen en vo/mbo om jongeren opnieuw te attenderen op de mogelijkheden tot deelname en deelnemers te coachen.
Resultaat is behaald en wordt doorgezet.
- > In 2019 waren er 70 acts (een stijging van 32 t.o.v. vorig jaar) met in totaal 180 deelnemers.
- > In totaal namen 195 jongeren deel aan de workshops. Dit hoge getal is een gevolg van de laatste workshop die deels was ingericht als een generale voor de voorronde waaraan alle deelnemers deelnamen.
- > Friese winnaars die ook op de landelijke eindronde goed uit de bus komen.
Tijdens de landelijke finale hebben twee Friese deelnemers prijzen behaald;
Iris Dick won de 3^e prijs voor het onderdeel Taal. Berit Renting behaalde een 2^e prijs voor het onderdeel Fashion.

4 > NEVER ENDING ORCHESTRA 2.0 / NEO-KANS

Doel:

Met het project willen we:

- > Dat kwetsbare jongeren en jongeren met een beperking in de talentenwerkplaats kennis opdoen en de aan adolescentie gerelateerde vaardigheden ontwikkelen.
- > Dat op deze wijze talenten zichtbaar worden, waarna deze kunnen worden ontwikkeld, waardoor er sprake is van verandering als het gaat om aspecten als respect, vertrouwen, zelfbeeld, gedrag en ambitie.
- > Dat er gericht wordt gewerkt aan stimulering van bewustwording, verantwoordelijkheid, bereidheid tot verandering en wederkerigheid, in relatie tot maatschappelijke participatie (je doet zelf mee en je betreft anderen erbij).
- > Dat op deze wijze wordt gebouwd aan zelfredzaamheid, met het uiteindelijke doel (via aanvullende trajecten) dat jongeren (alsnog) een startkwalificatie behalen, een baan vinden en/of beter in de samenleving gaan participeren. Alle doelstellingen worden nagestreefd in de vier proeftuinen die zijn opgezet.

Kwantitatieve doelen:

- > 100 jongeren die deelnemen aan de talentenwerkplaatsen.
In de vier lopende experimenten participeren tot nu toe 96 jongeren.
- > 30 jongeren die deelnemen aan activiteiten rondom de programmering.
Dit doel is van toepassing op de eindbijeenkomst, welke nog niet is geweest en is daarom nog niet van toepassing.
- > 30 jongeren die ondersteunend werkzaam zijn bij een uitvoering.
Ook dit doel is van toepassing op de eindbijeenkomst.
- > 40 jongeren die deelnemen aan een muzikale activiteit.
Plm. 60 spelende jongeren maken het traject af.
- > 30 professionals en vrijwilligers die hebben deelgenomen.
Er wordt tot nu toe gewerkt met zo'n 25 professionals.
- > 12 organisaties/instellingen hebben elkaar weten te vinden.
14 organisaties zijn betrokken, verdeeld over 4 projecten.
- > 8 structurele samenwerkingsverbanden in het kader van NEO3.0:#kans.
Dit doel is in dit stadium nog niet te zeggen.

Aanleiding:

De rol en functie van muziek staat in de belangstelling. Uit onderzoek blijkt de belangrijke rol van deze discipline voor de ontwikkeling van cognitieve vaardigheden en op landelijk niveau worden voor deze discipline extra middelen vrijgespeeld.

In Fryslân is muziek een populaire kunstdiscipline. Er wordt op zeer grote schaal gemusiceerd op diverse niveaus. In 2018 heeft Keunstwurk in het kader van LF2018 met de belangrijkste partijen in de muziekwereld een beweging op gang gebracht, met de bedoeling meer cohesie aan te brengen in de muziekwereld, en daarmee participatie en resultaten te verhogen.

De komende jaren willen we dit doorzetten naar meer een flexibele, wendbare structuur die laagdrempelig is en past bij de behoefte van de jongeren in steden en dorpen. Tegelijkertijd willen we het veld van aanbieders op het gebied van muziek meer laten samenwerken. De tijd is rijp om ons te richten op de realisatie van een sterke basisinfrastructuur, gericht op de specifieke doelgroep kansarme jongeren (inclusief jongeren met een beperking) van 12 tot 18 jaar.

We richten ons binnen dit project op twee specifieke Friese regio's: Noordoost Fryslân en Noordwest Fryslân. Het verbinden van partijen is daarbij een belangrijke succesfactor.

Rol Keunstwurk:

Keunstwurk is coördinator en aanjager van de vier proeftuinen.

Partners:

Gemeente Waadhoeke, gemeente Noardeast-Fryslân, gemeente Tytsjerksteradiel, De Koornbeurs, Advendo Franeker, Seewyn, de Skûle, Opus3, SBO de Twine, Special Heroes, 't Stationnetje Hardegarijp, Wytse Dijkstra, Tjalling Koopmans College Hardegarijp, Jeugdcultuurfonds Friesland, buurtband Nij Altoenae, het Achterland Burgum.

Resultaten:

De ontwikkelingen en activiteiten rondom het project NEO Kans zijn in 2019 zichtbaar op gang gekomen. Hieronder een opsomming per gebied en activiteit.

Dokkum

In Dokkum zijn DJ workshops gestart. De vso-leerlingen konden na de kennismakingsworkshop kiezen of ze de reeks van drie wilden afmaken. 75 % van de leerlingen heeft hiervoor gekozen. De derde workshop zal een afsluitende activiteit zijn met een kleine presentatie voor de eigen klas. Na dit traject kunnen belangstellende jongeren doorgaan met DJ-en in Opus3. Het ligt in de bedoeling dat dit een structurele samenwerking wordt tussen de school en Opus3.

Hurdegaryp

In Hurdegaryp is een gelegenheidsband opgericht van acht enthousiaste jongeren. Zij zijn van plan om hun groep uit te breiden met nieuwe leden. Die gaan ze werven door het organiseren van Jamsessies. Dit zou o.a. via het voortgezet onderwijs in traject gezet kunnen worden door de jongeren zelf.

Frentsjer

In Frentsjer is er met de verschillende samenwerkingspartners een activiteitenplan bedacht om grote groepen jongeren te bereiken middels muziekactiviteiten. Dit plan met workshops, coachingstraject en optreden start in april 2020.

Nij Altoenae

De buurtband Nij Altoenae, bestaande uit acht jongeren uit de doelgroep uit de regio repeteert wekelijks. De jongeren komen van verschillende scholen.

De vier proeftuinen worden ingevoerd in het systeem Arts Impact Manager (AIM), waarmee we de resultaten kunnen meten.

Daarnaast worden alle acties geëvalueerd met alle betreffende partners.

5 >

FRYSK JEUGD ORKEST

Doel:

Een voorziening voor talentvolle jongeren op het gebied van klassieke orkestmuziek behouden en laten floreren.

Aanleiding:

Het Frysk Jeugd Orkest (FJO) is een goede talentvoorziening op het gebied van klassieke orkestmuziek. Het FJO kan alleen floreren wanneer de bezetting goed is en de prestaties vermeldenswaardig zijn.

Rol Keunstwurk:

Facilitering, afstemming en is ambassadeur.

Resultaten:

Keunstwurk faciliteert het orkest door voortdurend bureau faciliteiten beschikbaar te stellen aan de dirigent en de ondersteuners van het orkest. Daarnaast verzorgt Keunstwurk de financiële zaken. Er zijn in 2019 een aantal optredens verzorgd, verspreid over de provincie.

1B > *Cultuureducatie*

1 > KEK

Doel:

- > Verankering van cultuureducatie binnen basisscholen in Fryslân, waarbij de school eigenaarschap ontwikkelt.
- > Scholen professionele ondersteuning bieden door de inzet van 'meimakers'.
- > Scholen bereiken die nog niet actief deelnemen aan het programma.

Aanleiding:

Samen met het project Lân fan Taal heeft Keunstwurk het nieuwe programma voor KEK (Kultuer Edukaasje mei Kwaliteit) 2017-2020 vormgegeven. In deze samenwerking wordt bovendien de Legacy van LF2018 geborgd. 2019 is het derde jaar van KEK.

Rol Keunstwurk:

Keunstwurk is penvoerder van KEK 2017-2020, via het team cultuureducatie verzorgen we de coördinatie, inhoudelijke uitvoering en implementatie van het plan.

Partners:

Fonds voor Cultuurparticipatie, Provincie Fryslân, Kunstkade, Seewyn, Cultuur Kwartier Sneek, Opus3, de Wâldsang, Kunstencoo, schouwborg De Lawei, Ateliers Majeur, Toanhus, Cedin, Vers, Afûk, Tryater, Fries Museum, Noordelijke partners We the North en schoolbesturen, scholen, directeuren, juffen en meesters.

Resultaten:

Hoofddoelstelling in het KEK plan is, in gesprek met scholen, een visie op cultuureducatie te ontwikkelen waardoor kunst, cultuur en taalplezier geïmplementeerd en verbonden wordt in het curriculum.

Dat betekent concreet dat leerlingen en team niet alleen activiteiten doen met de leerlingen, maar deze ook betekenis geven. En dat kan alleen door in gezamenlijkheid met alle culturele partners in de provincie een omslag in het denken, een verschuiving in beklemtoning, rond cultuuronderwijs te bewerkstelligen. En dus een nieuwe taal te ontwikkelen.

KEK is ook in 2019 fors gegroeid. Er is een lichte stijging in het bereik van het aantal nieuwe scholen (20), maar de gerealiseerde groei vinden we met name terug in de verdiepte trajecten die op 227 scholen zijn aangeboden. Alle gesprekken worden gevoerd door de meimakers. De activiteiten (teamsessies, workshops en inspiratieprojecten) worden soms door meimakers en soms door specialisten (vakdocenten, kunstenaars) uitgevoerd. Wij zien zowel de gesprekken als de activiteiten als verschillende stations op de reis tussen meimaker en school. In de loop van 2018 bleek dat er behoefte was aan een speciaal verdiept traject, de KEK-Impuls. Een KEK-Impuls bestaat in zichzelf óók uit een serie gesprekken en activiteiten, maar heeft een afgebakende onderzoeksvraag, een begin, een eind en een zichtbaar resultaat. Wij hebben dit traject op 59 scholen uitgevoerd.

De meimakers hebben 325 scholen bezocht. Dat is 82% van de doelstelling. Met die 325 scholen is gepraat, getraind en gewerkt rond bovenstaande doelstelling.

Zoals we al voorzien hadden in de planvorming rond KEK zijn er op de ongeveer 394 scholen in Fryslân grote verschillen per school, afhankelijk van standplaats, identiteit, filosofie, gemeente, culturele veld, schoolpopulatie en bovenschoolse inzet. Dat betekent dat elke meimaker per school een ander gesprek heeft.

Hieronder meer specifiek met aantallen:

- > **Verankering van cultuureducatie binnen basisscholen in Fryslân, waarbij de school eigenaarschap ontwikkelt;**
In totaal hebben in 2019, 227 scholen meegedaan met een verdiept traject van KEK. In dit traject staan visie ontwikkeling en het creëren van eigenaarschap centraal.
- > **Scholen bereiken die nog niet actief deelnemen aan het programma in beeld zijn;**
KEK heeft met 56 scholen in de provincie nog geen contact. Op een scholentotaal van 394 is dat 14% nog niet bereikte scholen.
- > **Het vergroten, verstevigen en borgen van de positie van cultuureducatie in het primair en voortgezet onderwijs;**
Met ons uitgebreide netwerk van meimakers, culturele partners en regionale instellingen hebben we in 2019 een verdiepings- en verbredingsslag gemaakt. Cultuureducatie in de provincie Fryslân is steeds meer een kwestie van samen ontwikkelen, goede verbindingen tussen het onderwijs en het culturele veld en innovatieve ideeën waarmee het onderwijs vooruit kan.
- > **De informatievoorziening en expertise op het gebied van cultuureducatie voor het onderwijs op een hoog peil houden;**
Wij hebben in 2019 fors geïnvesteerd in een kennisnetwerk. Er is veel expertise aanwezig. Kunst voor ons is om deze kennis en expertise bij elkaar te brengen en te zorgen dat die kennis in de scholen terecht komt. Dit lukt steeds beter. Voorbeeld is de KEK-Impuls waarin leerkrachten, leerlingen, meimaker en culturele partners samenwerken aan de ontwikkeling van cultuuronderwijs op de plek waar dat het meest effectief is: in de klas.
- > **Zowel het onderwijs als de cultuursector meenemen in de interessante inhoudelijke ontwikkelingen van cultuureducatie;**
Onze wereld verandert in rap tempo. Zo ook de belevingswereld van kinderen en de manier waarop het onderwijs daar op inspringt. KEK ontwikkelt materiaal en ideeën waarmee leerkrachten en leerlingen zich tot die wereld kunnen verhouden. Met innovatieve tools als het Spiekbriefje of It Ferhalefjoer ontwikkelen we materiaal waarmee dit mogelijk wordt gemaakt.
- > **Deskundigheidsbevordering;**
Wij hebben in 2019, 71 Teamsessies gegeven. Dit zijn teamsessies op verschillende onderwerpen als implementatie muziekonderwijs, vakoverstijgend werken, talentontwikkeling en visieontwikkeling. Deskundigheidsbevordering is ook vast onderdeel van de KEK-Impuls die op 59 scholen is gegeven.

KULTUERFILTER

Doel:

Het onderwijs en de cultuursector structureel informeren over mogelijkheden en actuele ontwikkelingen omtrent cultuureducatie binnen het po en vo.

Aanleiding:

Hoewel Kultuerfilter onderdeel is van het programma KEK wordt hij als product hier apart beschreven. We doen dit omdat het product een langere looptijd heeft dan KEK en het een meer algemeen doel dient.

Rol Keunstwurk:

Keunstwurk zorgt voor ontwikkeling, beheer en content van de site.

Partners:

Zie bij KEK.

Resultaten:

De inspiratieprojecten zijn aangevuld met een project voor taal en kunst en multimedia.

Verder hebben we Kultuerfilter aangepast en doorontwikkeld en meer toegesneden op de behoefte van de scholen.

MEER MUZIEK IN DE KLAS LOKAAL FRYSLÂN

Doel:

- > Stimuleren van Friese Scholen om meer prioriteit te geven aan muziekonderwijs en mee te doen aan de Impulsregeling muziekonderwijs.
- > Ondersteuning bij de uitvoering van het plan dat in het kader van Regeling Impuls muziekonderwijs wordt uitgevoerd op Friese basisscholen.
- > Implementeren, borgen en verbeteren van muziekonderwijs in het po. Alle doelen uit productplan 2019 zijn 'behaald', maar dit is natuurlijk een meerjarig traject waarbij we bovenstaande punten verder doorzetten.

Aanleiding:

De Regeling Impuls Muziekonderwijs po vormt een kans voor scholen om het muziekonderwijs beter op orde te brengen en leerkrachten deskundiger te maken. Dit is de kern van deze regeling. Voor Friese scholen betekent dit toegang tot extra middelen voor muziekonderwijs. Dit kan voor scholen een stimulans zijn om muziekonderwijs meer prioriteit te geven. De school is eigenaar van deze regeling en is bepalend. Dit is in 2018 vertaald in een provinciaal convenant en uitvoeringsplan Meer Muziek in de Klas Lokaal Fryslân. Meer dan 80 partners hebben dit ondertekend waaronder schoolbesturen, culturele instellingen, PABO, gemeenten en provincie.

Rol Keunstwurk:

Keunstwurk is de aanjager en coördinator van het platform Meer Muziek in de Klas.

Keunstwurk is procesbegeleider bij de scholen die de Impulssubsidie hebben aangevraagd. De duur van de regeling is drie jaar.

Partners:

Scholen en onderwijsorganisaties, regionale en lokale cultuurcentra, particuliere muziekpartijen, Friesland Pop, Frysk Jeugd Orkest, muziekfederaties, (plaatselijke) muziekverenigingen, gemeenten, provincie, PABO, Jeugdcultuurfonds Fryslân, Prins Claus Conservatorium en OMF.

In 2019 is MMidk Fryslân onderdeel van het meerjarig programma KEK.

Resultaten:

- > 70 scholen geven in samenwerking met Keunstwurk vorm aan hun onderwijsprogramma voor muziek.
- > Partnerbijeekomst (88 partners waarvan 75 aanwezig) en muziektafel (10 personen) organiseren, focuspunten afstemmen bij MMidK en voorbereiden van de Meispelen (provinciale cultuurdag).
- > Ontwikkelen van de website en social media.
- > Monitoring; een nul-meeting om helder neer te zetten wat de huidige stand van zaken is wat betreft het muziekonderwijs in het po in Fryslân. Deze meeting is verspreid onder de 30 scholenkoepels die het convenant hebben getekend minus de 70 impulscholen die Keunstwurk al begeleidt. Van deze scholen hebben we al een goede nul-meeting.

4 >

VO KARAVAAN

Instrument:

Met kunst- en cultuureducatie draagt het project bij aan de ontwikkeling van het cultureel bewustzijn van kinderen en jongeren in de provincie Fryslân, door docenten hierin te professionaliseren in co-creatie met culturele partners in de provincie.

Vakdocenten in het vo worden door Keunstwurk gecoacht in hun visie ontwikkeling op kunst- en cultuuronderwijs binnen school, bij de ontwikkeling en onderbouwing van inhoudelijke samenwerking. Dit gebeurt altijd met het doel voor de leerling betekenisvol onderwijs te ontwikkelen. Betekenisvol onderwijs is onderwijs dat aansluit bij de belevingswereld en ontwikkeling van de leerling. De kunst- en cultuurvakken zijn bij uitstek geschikt om leerlingen te helpen bij de reflectie op hoe ze in de wereld staan.

Doel:

Op een groeiend aantal scholen in de provincie een duurzame kwaliteitsimpuls in gang zetten. We richten ons op betekenisvol, vakoverstijgend onderwijs, met de kunst- en cultuurvakken als uitgangspunt. We leveren maatwerk door aan te sluiten bij de cultuur en visie van de school. Binnen- en buitenschoolse cultuureducatie worden verbonden door co-creatie tussen scholen en culturele aanbieders te stimuleren. We werken vanuit het gemeenschappelijke gegeven dat cultuureducatie jongeren stimuleert in de ontwikkeling van hun cultureel bewustzijn. Iedere middelbare school is geschikt om deel te nemen, maar we hebben in het bijzonder aandacht voor het vmbo.

Aanleiding:

In het voortgezet onderwijs is in 2017 een vierjarig traject ingezet met als titel VO Karavaan. Het loopt door tot juni 2021. Hierin sluiten we, met het oog op een doorgaande leerlijn, aan bij de ambities rondom cultuureducatie in het po. We zetten in op een kwaliteitsimpuls, een verdiepingsslag, en op een duurzame samenwerking. Kwaliteit gaat voor kwantiteit: hoewel we het aantal deelnemende scholen laten groeien, richten we ons in eerste instantie op een beperkt aantal scholen waarmee we een grondig en verdiepend traject aangaan.

We zien nog steeds de relevantie en de groeipotentie van het project. De relevantie van onze werkwijze wordt bevestigd door docenten, directie, maar ook het Fonds voor Cultuurparticipatie complimenteerde ons. De werkwijze sluit heel goed aan bij KEK. Er liggen prachtige kansen om de beide projecten goed te verbinden, mits oog voor de eigenheid van de doelgroep behouden blijft, weerspiegeld in werkwijze en communicatiestrategie. Dit sluit aan bij de landelijke ontwikkelingen vanuit curriculum.nu waar ook

wordt aangestuurd op verbinding povu vanuit een doorlopende leerlijn en tevens oog voor de afzonderlijke terreinen. De belangrijkste kenmerken van de vo werkwijze – werken vanuit het cultureel bewustzijn, vanuit maatwerk op iedere school zoeken naar betekenisvol onderwijs vanuit de kunst- en cultuurvakken, maar ook vakoverstijgend onderwijs en co-creatie zowel intern als met het culturele veld – zijn stuk voor stuk relevant gebleken en nu nog meer actueel dan toen we ermee starten in 2017.

Rol Keunstwurk:

Keunstwurk is aanjager van VO Karavaan. We werkten als vo-team in 2019 grotendeels zelfstandig, maar in afstemming met de andere projecten die verbonden zijn met cultuureducatie. Aan de verbetering van die verbinding wordt op dit moment gewerkt met het oog op de toekomst. KEK zal po en vo nog beter gaan verbinden en combineren.

Partners:

Scholen, mbo/hbo/universiteit, culturele partners.

Resultaten:

De zichtbaarheid van VO Karavaan (die vanaf januari 2020 'VOCO' zal heten), neemt nu enorm toe. Terugblik op 2019:

- > Begeleiding scholen – het jaardoel was om de betrokken scholen goed te begeleiden in de aanvraag van subsidie in het kader van de vmbo-regeling en in de uitvoering van dit driejarig traject. Voor de drie scholen waar we intensief mee samenwerken – Piter Jelles Ynsicht, Maritieme Academie Harlingen en VHS Singelland Drachten – is dat gelukt. Daarnaast hebben we een groeiend aantal vso scholen en andere vo scholen betrokken, waarbij het traject zal starten in september 2020.
- > Communicatie – daarnaast hebben we in 2019 veel gedaan in de ontwikkeling van onze beeldtaal en communicatiestrategie. Aangezien er door omstandigheden geen communicatiemedewerker voor vo beschikbaar was, hebben we dit met het kernteam (projectleider en adviseur) gedaan, met ondersteuning van enkele externen (stagiair, vormgever, website ontwikkelaar). Het werk dat in 2019 verricht is voor de ontwikkeling van het platform www.voortgezetcultuuronderwijs.nl, de beeldtaal, vormgeving, is begin 2020 gelanceerd.
- > Voortzetting – daarnaast is er veel gedaan in de ontwikkeling van de moneva-aanpak (monitoring en evaluatie van de projecten). Begin 2019 is fase 2 van VO Karavaan gestart.
- > De vo inspiratiedagen die we in 2017 en 2018 organiseerden, zijn in 2019 komen te vervallen, ook omdat het met het beperkte aantal uren niet meer haalbaar was.

We hebben een systematiek en werkwijze ontwikkeld vanuit de moneva-doelstellingen, waarbij we in leergemeenschappen onderwijs parallel helpen ontwikkelen en ook onderzoeken/monitoren. Deze ontwerpgerichte aanpak gaat uit van een cyclische, iteratieve benadering, vanuit de combinatie van bijeenkomsten met docenten en partners waarin onderwijs wordt ontwikkeld, en bijeenkomsten in kleiner verband met de kernpartners die gericht zijn op de moneva. Deze inzichten monden uit in rapportages waarmee de school intern kan verantwoorden, maar ook naar het fonds toe. Vanuit Keunstwurk doen we hiermee ook inzichten op die niet alleen voor die ene school relevant zijn, maar die breder gedeeld kunnen worden. Via het platform en bijbehorende kanalen zetten we tevens een bredere beweging/discussie in gang over betekenisvol, vakoverstijgend cultuuronderwijs in het vo. We delen onze bevindingen en stimuleren nieuwe scholen tot deelname.

1C Keunstwurkplein

1 > CURSUSSEN EN TRAININGEN

1a > Kadercursus regie

Instrument:

Begeleiding afstudeerprojecten groep R16 en lesmodules 1e jaar groep R17.

Doel:

- > Deskundigheidsbevordering en professionalisering van regisseurs in het amateurveld.
- > Versterken en vernieuwende impulsen voor de sector door nieuw (vaak jonger) kader.
- > Impuls geven aan nieuwe initiatieven in het amateurtheaterveld.

Ontwikkelingen:

- > Module onderwijs in de nieuwe groep R17. Lijdt tot deelname van personen die onderdelen van de cursus willen volgen.
- > Het aantal projecten bij doelgroepen groeit. Een eindtoets op een zorgboerderij, een voorstelling met studenten, een voorstelling op maat gemaakt voor een restaurant.

Rol Keunstwurk:

Coördinatie, organisatie, samenstelling programma.

Partners:

LKCA landelijke licentiehouder. Docenten uit het theaterveld; Carlo Scheldwacht, Janneke de Haan, Sander Roux, Bert Bosma, Eelco Venema en Marisja Jaworski.

Resultaten:

- > De doelen voor 2019 zijn gehaald. Zeven cursisten zijn geslaagd met een einddiploma (na drie jaren opleiding) en één cursist heeft 2019 afgesloten met een certificaat (twee jaren opleiding).
- > R16: acht deelnemers hebben acht eindvoorstellingen gemaakt en gepresenteerd. Drie daarvan zijn geprogrammeerd in Yn Blau / Keunstwurk.
- > Start van 12 deelnemers in de nieuwe groep voor het jaarprogramma. De lesroute in 2019 bestond uit vier modules; basis acteren, basis theatermaken, basis dramaturgie en de basis van een scene. Per module was er één bijkomende inschrijving voor de betreffende module.

1b > Kadercursus dirigent

Doel:

Een verdieplingslag maken met bestaande jeugdorkest-dirigenten en/of dirigenten van schoolorkesten, waarbij naast het dirigeren ook de pedagogiek en didactiek m.b.t. het leiden van een jeugdorkest aan de orde komt.

Resultaten:

De cursus is door te weinig aanmeldingen niet doorgegaan.

1c > Kadercursus productie

Doel:

In het najaar van 2017 is de nieuw ontwikkelde training voor productieleiders van start gegaan. In deze training krijgen mensen met een passie voor organiseren kennis en vaardigheden aangeboden van ervaren praktijkdocenten. In 2019 is deze cursus wederom aangeboden.

Aanleiding:

Amateurkunst en de infrastructuur voor amateurkunst kan niet floreren zonder kader. In Fryslân is doorlopend behoefte aan nieuw amateurkader, gericht op amateur spelers, kunstdocenten, regisseurs, dirigenten en producenten. Zodat het maken van een productie met amateurkunstenaars mogelijk blijft en vernieuwing kan plaatsvinden.

Rol Kunstwerk:

Kunstwerk coördineert en faciliteert en werkt samen met verschillende uitvoerende partijen.

Resultaten:

De kadercursus is vanwege te weinig aanmeldingen niet doorgegaan.

1d > Toneelschrijfcursus

Doel:

Het genereren van constante aanwas van nieuw Friestalig repertoire.

Resultaten:

Schrijven voor locatietheater

In het voorjaar van 2019 is de toneelschrijfcursus Schrijven voor locatietheater gestart. Toneelschrijvers kregen de kans om in het voorjaar onder begeleiding van een van de initiatiefnemers, Bouke Oldenhof, de mogelijkheden te verkennen om een theatertekst te schrijven die een plaats van opvoering (dorp, wijk, vereniging, locatie) als uitgangspunt heeft. Daarnaast reikt Bouke algemene technieken aan om ideeën uit te werken tot een langere onderhoudende tekst (plotopbouw, dramatische spanningsboog in scènes, personage-uitwerking, concretisering van conflict, massa scènes e.d.).

Er waren in totaal 10 deelnemers. Uit de online evaluatie blijkt dat 66% zeer tevreden over de cursus was, over de cursusgever was 100% tevreden en 100% zou de cursus aanbevelen aan anderen.

Je eigen stem vinden

In het najaar van 2019 is de toneelschrijfcursus Je eigen stem vinden gestart. Het doel is dat aan het einde van deze cursus iedere deelnemer een begin heeft gemaakt aan een langer toneelstuk, met een uitgewerkt plan, een paar uitgewerkte scènes en een duidelijk idee van het verhaal en de personages die hierin een rol spelen. Deze workshop is ter kennismaking - om te inspireren en om inzicht te krijgen in de ambacht én in de kunst. Er waren in totaal zes deelnemers.

1e >

ZZP Salon

Instrument:

Twee ontmoetingen in mei en november 2019. Debat, training en presentaties.

Doel:

Deskundigheidsbevordering zzp-ers in de cultuur in Fryslân. Bevorderen kennis overdracht tussen participanten onderling. Ondersteuning en verbindeng onderling.

Rol Keunstwurk:

Organisatie, samenstelling en presentatie/monitoring.

Resultaten:

In 2019 zijn er twee ontmoetingen geweest: mei en november 2019. Er is meer koppeling gemaakt met het groeiende scholingspakket van Keunstwurk en de mogelijkheden voor deze doelgroep. Er wordt meer vanuit thema's of onderwerpen gewerkt. In 2019 bijvoorbeeld de noordelijke Cultuurlening en Succesvol cultureel ondernemen. Er waren workshops van Mooiedingenmaken en BW H Ontwerpers. Optredens uit de doelgroep van jonge ondernemers Jamila Faber en Linda Sinnige. Het aantal deelnemers blijft tussen de 25 en 30. Onderwerpen worden gekozen op voorkeur van de deelnemers. Tijdens de activiteit wordt een enquête gehouden onder alle deelnemers.

2 >

DEBATCYCLUS / LEZINGEN / DEBATTEN / DEBATTEN DWARSKIJKERS

Doel:

Doel om een actueel onderwerp met betrekking tot kunst en cultuur breed onder de aandacht te brengen en verschillende doelgroepen daarbij de kans te bieden dit vanuit verschillende invalshoeken belicht te krijgen en er over met elkaar in gesprek te gaan.

Aanleiding:

Vaak hebben projecten al wel een vorm van uitwisseling van kennis en of ervaringen. Dwarskijkers is een gelegenheid om het breder te kunnen trekken, te actualiseren, en te verdiepen vanuit bijvoorbeeld ander soortige cases en/of wetenschappelijke invalshoeken.

Rol Keunstwurk:

Initiëren, contact met/tussen partners, afstemmen inhoudelijk programma, vastleggen sprekers, organisatie, productie en communicatie (werving en blog).

Partners:

Politieke partijen provincie, Fryske Akademy, Tresoar, Fries Museum, De Wijk De Wereld (Groningen), Media Art Friesland

Resultaten:

Drie Dwarskijkers:

- > 6 maart – Cultuurdebat in het kader van provinciale verkiezingen op 20 maart
- > 3 oktober – Kleur bekennen! over kunst, cultuur en diversiteit
- > 3 december – Digitale Illusies in kader van Media Art Festival/Friesland.

Cultuurdebat

Dynamische avond waarin columns en gesprek tussen vertegenwoordigers uit de politiek met elkaar vier thematisch blokken behandelden. Levendig en positief constructief debat. Verschillende media hebben verslag gedaan. Zeer grote opkomst (120 deelnemers).

Kleur bekennen!

Aansprekende inleidingen en goed voorbereide moderator leverde betrokken gesprekken op met en in de zaal.

Digitale Illusies

De combinatie van toelichtingen van jonge makers op hun werk in de MAF expositie en thematische inleidingen door interessante sprekers zorgden voor inhoudelijk goede uitwisseling tussen en met aanwezigen. Het oorspronkelijke plan, een carrousel van digitale culturele toepassingen was financieel niet haalbaar. Het uiteindelijke programma was daardoor uiteindelijk niet helemaal wat voor ogen stond, maar was toch wel geslaagd.

Helaas waren bij de laatste twee Dwarskijkers het werkelijke aantal aanwezigen veel minder of slechts de helft van het aantal dat zich had aangemeld.

Van de debatcyclus is een inhoudelijk verslag in de vorm van een blog:

- > www.keunstwurk.nl/blog/dwarskijkers-cultuurpolitiek/
- > www.keunstwurk.nl/blog/dwarskijkers-kleur-bekennen/
- > www.keunstwurk.nl/blog/dwarskijkers-digitale-illusies/

3 >

NETWERKEN

Doel:

Met behulp van deze netwerken en optimaal samenwerken de best mogelijke afstemming en samenhang in het veld bewerkstelligen.

Aanleiding:

Keunstwurk neemt zitting in een aantal landelijke netwerken zoals:

- > Netwerk provinciale vertegenwoordigers Cultuurparticipatie.
- > Landelijk platform kenniscentra cultuureducatie.
- > Landelijk netwerk cultuurparticipatie – amateurkunst
- > We the North, noordelijk netwerk (Fryslân, Groningen, Drenthe)
- > Raad van 12 (alle provinciale tweedelijns instellingen).
- > Cultuurconnectie, branchevereniging cultuureducatie en volksuniversiteiten.

Het doel van deze netwerken is om de landelijke ontwikkelingen actief te volgen en onze eigen kennis en kunde in te brengen.

Rol Keunstwurk:

Een adviseur van Keunstwurk fungeert in de netwerken als een netwerkregisseur en aanjager (niet op uitvoering, maar op verbinding). Keunstwurk faciliteert en coördineert.

Partners:

Muziekfederaties, Kunstencentra, cultuuraanbieders, OMF, Friesland Pop, Popfabryk, poppodia, Tryater, Prins Claus Conservatorium, NHL Stenden, CityProms, Rv12, LKCA, Muziekfestivals, gemeentelijke overheden.

Resultaten:

- > **Netwerk jeugd-jongeren theatermakers**
In 2019 zijn er drie bijeenkomsten geweest. Mede ter voorbereiding op het plan tijdens de eerste triënnale.
- > **Netwerk Iepenloftspullen**
Op 19 juli zijn de Iepenloftspullen te gast geweest bij Iepenloftspul Snakkerburen 'Iepenloftspullen moetsje elkoar Op 'e tún yn Snakkerbuorren'.
Er is op 4 november een bijeenkomst geweest in Lekkum.
Met presentaties van o.a. Wybo Smids over de website van de Iepenloftspullen en Jos Thie (zie ook STAF).

- > **Netwerk cultuureducatie/VCPS**
De Vereniging Cultuur Profiel Scholen po, is een landelijke vereniging voor én door po en (v)so scholen die cultuuronderwijs centraal stellen. Keunstwurk is steunpunt voor de cultuurprofiel scholen in Fryslân en samen met K&C uit Drenthe steunpunt voor de drie noordelijke provincies.
Er waren dit jaar twee bijeenkomsten: 17 april in het Huis, Utrecht en 9 oktober in CSO De Zonnehoek, Apeldoorn.
Tijdens deze bijeenkomsten worden kennis en ervaring uitgewisseld over best practices van cultuurprofiel scholen in Nederland.

- > **Netwerk muziekfederaties**
Op 15 mei waren bijna alle 25 muziekfederaties in Fryslân aanwezig bij de door de vanuit de OMF en Keunstwurk georganiseerde bijeenkomst in Grou.
Over meerdere actuele thema 's is geïnformeerd en gediscussieerd: lobby naar de gemeenten voor een betere en structurele ondersteuning, ondersteuning van de muziekverenigingen bij ledenaanwas, kunnen we een rol spelen bij de verhouding tussen verenigingen en muziekscholen, het vervolg op de boost van LF2018, uitwisselen wat voor activiteiten de federaties organiseren en hoe de OMF dit kan versterken, bespreking jeugdbeleid en gezamenlijke aanpak in het project 'van krimp naar groei'.

Programma Fernijing

Opzet van het programma

In dit programma staat culturele innovatie en vernieuwing centraal. Het kan gaan om nieuwe verbindingen en producten, nieuwe werkwijzen, onderzoek en lab-achtige experimenten.

Het programma krijgt inhoud vanuit twee instrumenten:

- A > Labs
- B > Productontwikkeling

2A > Labs

Doel:

Jong en nieuw beeldend talent in Fryslân leert inspelen op moderne opdrachten.

Aanleiding:

Op verzoek van Keunstwurk is in 2018 een onderzoek ingesteld door Andrea Möller. In haar rapportage 'Wat kunst echt nodig heeft' stelt zij dat jonge kunstenaars in Fryslân weinig steun krijgen om hun ambities waar te maken. Een stimulans om goed in te spelen op eigentijdse opdrachten is nodig om het klimaat voor beeldende kunst te verbeteren. Keunstwurk volgt haar advies op. Het onderzoek kreeg in 2019 een vervolg door Romy Joya Kuldip Singh, een jonge mediakunstenaar met Friese roots. Zij richtte zich specifiek op jonge kunstenaars. De resultaten van haar interviews stemden grotendeels overeen met die van het onderzoek van 2018.

Het oorspronkelijke plan was om een nieuw project te ontwikkelen waarin jonge kunstenaars invulling kunnen geven aan uitdagende opdrachten. Er zou een prijsvraag worden uitgeschreven onder amateurs: 'Maak een schilderij c.q. kunstwerk gebaseerd op het thema 'Natura Artis Magistra'.

Uit bovengenoemde onderzoeken bleek echter dat zowel jonge (cq. nieuwe) als meer ervaren kunstenaars vooral behoefte hebben aan onderling contact. Er is daarom gekozen om een avond voor kunstenaars te organiseren met als titel Bring Your Own Art.

Rol Keunstwurk:

Onderzoek, initiëren, uitwerken van het plan en uitvoeren.

Resultaten:

Tijdens de Bring Your Own Art namen alle kunstenaars een eigen werk mee en leerden elkaar en elkaars werk kennen. Voor de aanwezige adviseurs was het bovendien een goede kans om (nieuw) talent te leren kennen. Beeldende kunst in Fryslân heeft een 'nieuw' podium gekregen, het resultaat dat in 2018 al was beoogd. Jonge makers hebben ook nieuwe invalshoeken verworven, door met elkaar en elkaars werk in contact te komen. Het inspelen op eigentijdse opdrachten is niet goed aan bod gekomen, maar is een goed onderwerp voor een volgende Bring Your Own Art – veel aanwezig kunstenaars hebben namelijk aangegeven graag een vervolg te willen op de eerste avond.

2B > *Productontwikkeling*

1 > PRODUCTONTWIKKELING 'ARTIST IN SPACE'

Instrument:

Penvoerder: coördinatie en inhoudelijke ondersteuning kunstinitiatieven en talentontwikkeling in Fryslân, Drenthe en Groningen.

Doel:

De podia voor beeldende kunst in de regio steunen en hierdoor bijdragen aan betere begeleiding en kansen voor talent uit de regio.

Aanleiding:

De kunstinitiatieven in Noord-Nederland zijn essentieel voor talentontwikkeling en als presentatieplekken. Er mist doorgaans een duidelijke lijn in het overall aanbod in de regio, er was gebrek aan afstemming en communicatie tussen de partners. Ook was er onvoldoende budget voor experimenten op het gebied van talentontwikkeling.

Rol Keunstwurk:

Voor start project:

- > ontwikkeling concept en budget i.s.m. coördinator Noordenaars
- > lobby

Sinds toekenning van het budget in april 2019:

- > algemeen penvoerderschap
- > coördinatie/administratie/contracteren partners
- > begeleiding onderzoekstraject, inhoudelijke advisering, ondersteuning voorbereiding slotmanifestatie

Tussentijds:

- > ondersteuning extra aanvraag bij het Mondriaan Fonds
- > sinds toekenning ook administratie/contracteren partners voor het extra budget

Partners:

- > De Noordenaars: VHDG, Kunsthuis Syb, Media Art Friesland, Bierumerschool, NP3, SIGN, Academie Minerva, CBK Groningen, CBK Emmen, Noorderlicht, Het Resort, CBK Groningen, Stichting KiK
- > We the North, samenwerkingsverband cultuur van de Noordelijke overheden
- > Mondriaan Fonds, landelijk fonds voor beeldende kunst en erfgoed
- > K&C sectorinstituut Drenthe

Resultaten:

De Noordenaars is het samenwerkingsverband tussen van twaalf presentatie instellingen voor beeldende kunst in Noord-Nederland. De instellingen zetten zich gezamenlijk in voor de belangen van kunstenaars en kleinere, kwetsbare instellingen. Er is bijzondere aandacht voor talenten uit de regio.

In het kader van talentontwikkeling hebben de Noordenaars van samenwerkingsverband We the North budget ontvangen om naar eigen inzien te besteden aan talentontwikkeling. Resultaat is een breed spectrum aan trajecten die in september 2019 zijn begonnen en nog tot zeker eind 2020 lopen. De trajecten worden zorgvuldig gemonitord en onderzocht. De resultaten hiervan worden in combinatie met artistieke resultaten begin 2021 gepresenteerd aan vak publiek.

De resultaten zijn in kaart gebracht door:

- > interviews met Noordenaars door onderzoeker Marike Hoekstra.
- > monitoring door Noordenaars, coördinator Agnes Winter en onderzoekstagiaire Gunda Schaapveld
- > bespreking en vergelijking resultaten met Noordenaars partijen
- > intervisie met experts uit het veld (in 2020)

2 > PRODUCTONTWIKKELING 'VIRTUEEL MUSEUM'

Instrument:

Een niet-fysieke presentatieplek voor Friese kunst en kunst in Fryslân creëren.

De term 'virtueel museum' heeft twee betekenissen. Het kan een elektronische versie zijn van een bestaand museum. In dat geval spreekt men ook wel van een 'digitaal museum'. Maar het kan ook een denkbeeldig museum zijn dat geen tegenhanger in de werkelijkheid heeft. Zo'n denkbeeldig museum is ooit al in 1947 bedacht door de Franse schrijver André Malraux. Zijn boek 'Le Musée imaginaire' was in feite het eerste virtuele museum, lang voordat het internet bestond.

In zijn 'Le Musée imaginaire' kon je door de eeuwen heen zappen van het ene kunstwerk naar het andere.

Doel:

Friese kunst wereldwijd zichtbaar en toegankelijk maken.

Oftewel, uit het productplan: Een innovatie, co-creërende vorm en extra impuls geven aan het etaleren van beeldende kunst uit Fryslân (inclusief jonge en aankomende kunstenaars).

Aanleiding:

In 2016 is een plan voor een virtueel museum voor moderne kunst op 'Ameland' ontwikkeld. Ameland staat tussen aanhalingstekens want het museum zou een plek krijgen in de virtuele ruimte van internet en niet in de fysieke ruimte van welk eiland dan ook.

Rol Kunstwurk:

Onderzoek, initiëren, uitwerken van het plan en uitvoeren.

Resultaten:

Begin 2019 en eerder is door toenmalige adviseur Beeldende kunst Margareta Cats onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om Friese kunstenaars en kunst in Fryslân op een online platform constant toegankelijk te maken voor een wereldwijd publiek. Er heeft een aantal gesprekken plaatsgevonden en de Friese fotograaf Dolph Kessler heeft een concept geschreven. In 2019 werd het onderzoek overgenomen door Andrea Möller, geassisteerd door Romy Kuldip Singh. Beiden zijn ook werkzaam in de mediakunst en beschikken zelf over kennis van innovatieve mediatechnologie en vooral over een sterk internationaal netwerk op dit terrein. Zij adviseerden na enige verdere verkenning om het plan voor een virtueel museum los te laten.

Met het realiseren van zo'n museum op een kwalitatief hoog niveau en met gebruikmaking van de nieuwste technologische mogelijkheden, zou een budget van meerdere 100.000 Euro gemoed zijn. Alleen al het digitaliseren van de vele werken van ca. 500 Friese kunstenaars en iconische kunstwerken zou jaren werk opleveren.

De vraag is wat de meerwaarde van een virtueel museum ten opzichte van een goed ingerichte, actuele website zouden zijn. Omdat het online kunstenaarsbestand op dit moment niet up-to-date is en ook niet bijzonder gebruikersvriendelijk gepresenteerd wordt, wordt ertoe besloten om deze eerst op orde te brengen. In het beleid voor 2021-24 is hier met een online platform ruimte mee gehouden.

Op het moment dat de gebruikelijke online documentatie geactualiseerd is, kan het interessant zijn om het plan voor een virtueel museum weer op te pakken zodat Fryslân zich op langere termijn door een bijzondere manier van presenteren kan onderscheiden.

3 >

PRODUCTONTWIKKELING 'UURCULTUUR NIEUWE STIJL'

Het instrument:

Uurcultuur nieuwe stijl is een programma waarin Keunstwurk de samenwerking aangaat met Tryater, Fries Museum, Schouwburg De Lawei, Posthuis Theater, De Koornbeurs, Stadsschouwburg de Harmonie, Theater Sneek, bibliotheken in de regio, regionale kunstcentra (regio-meimakers), Kunstkade, cultuurcoaches uit de provincie Fryslân en leerkrachten. Via dit programma wil Keunstwurk meer kinderen bereiken op een voor hen en de leerkrachten betekenisvolle wijze met kwalitatief goed jeugdtheater en andere provincie brede beleef- / meemaak programma's.

Doel:

Het inrichten van een nieuwe infrastructuur waarbij samenwerking is tussen regionale kunstcentra, gemeenten, schoolbesturen en Keunstwurk om lokaal een cultuurmenu met activiteiten en voorstellingen vorm te geven.

Aanleiding:

Aanleiding is het stoppen van het programma Uurcultuur. Een andere context is het ontstaan van lokale initiatieven vanuit verschillende hoeken. Soms is er een gemeente (Achtkarspelen, Waadhoeke) die een kunstmenu wil opzetten; een andere keer wil een kunstcentrum (Opus3 en Ateliers Majeur) een (voorstellingen-)menu opzetten en ook worden meimakers door schoolbesturen (Roobol & PCBO Tytsjerksteradiel) benaderd om een kunstmenu vorm te geven. Ook hebben we een voorbeeld van ondernemers die gevraagd hebben of meimakers kunnen helpen de scholen te betrekken bij een lokale menu-structuur (Club van aanjagers Tsjûkemar).

Rol Keunstwurk:

Verbinder, adviseur, facilitair, vernieuwen curriculum.

Partners:

Schoolbesturen, gemeentes, kunstcentra, provinciale kunstinstellingen en ondernemers.

Resultaten:

Samenwerkingspartner gevonden om instellingen te ondersteunen bij het plannen (Planned Culture) en met deze partner afspraken gemaakt om het product in 2020 uit te kunnen voeren in 2 tot 4 menu's met enkele provinciale instellingen.

- > Deelname werkgroep club van Aanjagers Tsjûkemar om scholen te stimuleren deel te nemen en om te zorgen dat het programma inhoudelijk aansluit bij het schoolprogramma.
- > In 2019 is de totaal aanpak van het cultuurmenu in de Waadhoeke ontwikkeld. De leerlijnen zijn uitgewerkt en programma's hebben een kwaliteitsslag gekregen met ondersteuning vanuit KEK.
- > 2019 is de infrastructuur gelegd zodat deze in 2020 verder uitgerold kan worden in de provincie.
- > De grote theaters in Fryslân hebben een afgestemd programma dat toegankelijk is voor alle scholen in schooljaar 2019-2020. 2.500 kinderen bezoeken een voorstelling in het theater.
- > Er is een infrastructuur ontwikkeld waarmee de voorstelling van Tryater voor seizoen 2019-2020 minimaal 30 voorstellingen voor ca. 2200 leerlingen kan spelen.
- > Er is een provinciaal afgestemd programma rond het thema 'vier 75 jaar vrijheid' dat beschikbaar is voor alle scholen.

- > Er zijn leergemeenschappen voor afstemming over kwaliteit en verbinding tussen programma's en het schoolcurriculum.
- > In 2019 is het (naast Tryater & schouwburgen) niet mogelijk te rapporteren over deelname resultaten, aangezien in 2019 het programma is ontwikkeld dat in maart 2020 gepresenteerd kan worden.

Activiteiten 2019:

- > Kort onderzoek naar opzetten van leergemeenschappen.
- > Leergemeenschap rond kwaliteit van voorstellingen.
- > Leergemeenschap rond afstemming tussen programma's en onderwijs-lespraktijk.
- > Advies gesprekken / begeleiding trajecten met regio-meimakers & schoolbesturen richting het opzetten van een kwalitatief meemaak / beleefprogramma voor de regio i.s.m. grote provinciale culturele instellingen.
- > Gesprekken met gemeentes over de transitie van Uurcultuur naar Uurcultuur nieuwe stijl.
- > Gesprekken met provincie over rol van provincie in Uurcultuur nieuwe stijl.
- > Verslaglegging van gesprekken.
- > Visual gemaakt voor de Waadhoeke.

Effecten 2019:

- > Meer samenhang en meer bekendheid van het programma van de provinciale culturele instellingen bij scholen in de provincie.
- > Meer samenhang en verbinding tussen 'maken & doen' en meemaken & beleven.
- > Planned Culture als resultaat is in 2020 te meten wanneer de contracten rond zijn.

Programma Meidwaan

Opzet van het programma

Met het programma Meidwaan beoogt Keunstwurk het bewustwordingsproces van de waarde van kunst voor de samenleving te stimuleren en bruggen te slaan tussen de kunstsector en andere maatschappelijke domeinen. Juist ook daar waar dit niet vanzelfsprekend is. Ook willen we met dit programma vormen van cultuurparticipatie vernieuwen en de deelname aan cultuurparticipatie verhogen.

Het programma meidwaan krijgt inhoud vanuit twee instrumenten:

- A > Kunst en maatschappij
- B > Cultuurparticipatie

A > KUNST EN MAATSCHAPPIJ

- 1 > Kunst en Kerkroutes
- 2 > Nacht aan het Wad
- 3 > Architectuur en Ark
- 4 > Craft Your Future

B > CULTUURPARTICIPATIE

- 1 > Tijd voor Talent 2.0
- 2 > De Reis
- 3 > De Friese Dansdagen
- 4 > Europese conferentie Amateurtheater

A > Kunst en maatschappij

1 > KUNST EN KERKROUTES

Doel:

Het doel hergebruik van kerk en nieuw podium voor beeldende kunst is gehaald.

Door verschillende naast elkaar gelegen kerkdorpen met elkaar te verbinden is er een route met een gezamenlijk tentoonstellingsprogramma ontstaan waarin de kwaliteit van de kerk als authentiek baken in het landschap wordt gecombineerd met professionele beeldend kunst en op deze wijze de zichtbaarheid van het werk van Friese kunstenaars vergroot en onder de aandacht gebracht bij het brede publiek.

Aanleiding:

Een toenemend aantal Friese kerken kampt met leegstand. Hierdoor blijft óók een authentiek deel van Fryslân, haar inwoners en haar verleden verborgen. Door kunst te exposeren in deze bijzondere, historische ruimtes kunnen we spreken van een win-win situatie.

Rol Keunstwurk:

Adviesgeving plaatselijke kerkcommissies bij de keuze van de beeldende kunst / professionele beeldend kunstenaars en ondersteuning bij de voorbereiding.

Partners:

Vele culturele vrijwilligers. Stichting Keunst yn Tsjerken, Kunstkring Gaasterland. Commissies van de plaatselijke kerk- en dorpsgemeenschappen, Tsjerkepaad en Alde Fryske Tsjerken.

Resultaten:

Voor de vijfde keer werd in de zomermaanden op elf zaterdagmiddagen (6 juli t/m 14 september) in tien kerken in Noordwest Fryslân werk getoond van elf professioneel beeldend kunstenaars uit Fryslân. De route in Noordwest Fryslân werd i.v.m. de onderlinge afstand in twee routes opgesplitst van ieder ca. 20 km. Deelnemende kerken waren Berlikum, Dronrijp, Ried, Menaam, Skingen-Slappeterp, Wier en Dongjum, Oosterbierum en Pietersbierum. De routes werden begeleid door een bijbehorende folder waarin het aanbod werd opgenomen.

De stichting Keunst yn Tsjerken, in 2017 opgericht voor het verwerven van financiële bijdrages van o.a. fondsen/gemeentelijke subsidie, was ook dit jaar weer verantwoordelijk voor het aanvragen van de financiële bijdragen voor de route in Noordwest Fryslân.

Net als vorig jaar werd er in 2019 van 6 juli t/m 14 september ook een route in Súdwest Fryslân gerealiseerd. In vijf kerken in de gemeente de Fryske Marren werd werk tentoongesteld van vijf professioneel beeldend kunstenaars. Deze kunstroute is samengesteld in samenwerking met Kunstkring Gaasterland en de vijf deelnemende dorpskerken. Deelnemende dorpen van deze route van ca. 15 km waren: Balk, Harich en Sloten. De route werd begeleid door een bijbehorende folder waarin het aanbod is opgenomen. Kunstkring Gaasterland was verantwoordelijk voor het verwerven van financiële bijdrages van o.a. fondsen/gemeentelijke subsidie.

De verzekeringsmaatschappij FGD assurantiën was dit jaar wederom bereid de verzekering te sponsoren voor beide routes.

In totaal hebben 70 vrijwilligers zich ingezet om deze route mogelijk te maken. Zonder hen kan het project niet plaatsvinden. Sommige dorpsgemeenschappen zijn klein en vaak dezelfde vrijwilligers zetten zich in voor ook veel andere activiteiten in het dorp. Continuïteit is dan ook kwetsbaar; de route kan daarom per jaar, per plaats verschillen.

De duur van de route is gekoppeld aan het beleid van Stichting Tsjerkepaad die in deze periode veel kerkdeuren opent; de vrijwilligers kunnen tegelijkertijd toezien op het tentoongestelde werk en uitleg geven over de kunstwerken en de kerk. Beginnende en gevorderde kunst en cultuurliefhebbers kunnen het programma elke zaterdag in de zomermaanden te voet, per fiets, per auto, per trein en vanaf het water beleven. Hierdoor wordt de betekenis van beeldende kunst en cultuur historisch erfgoed vergroot.

Het bezoekersaantal is gestegen t.o.v. de twee vorige edities, in totaal trok de route in Noordwest Fryslân 2.411 bezoekers en de route in de Fryske Marren 2.457 bezoekers. Dit zijn in totaal 4.868 bezoekers. Hieruit kan men concluderen dat deze route, door de toevoeging van een beeldende kunstprogramma en het verbinden van kerkdorpen, meer bezoekers trekt naar de betreffende kerken en regio's.

De bezoekersaantallen zijn schriftelijk bijgehouden door de aanwezige vrijwilligers in de kerken. Er volgde een evaluatie op basis van schriftelijke op- en aanmerkingen van deelnemende kerkgemeenschappen en kunstenaars. Afsluitend waren er mondeling evaluaties met Stichting Keunst yn Tsjerken en Kunstkring Gaasterland.

2 >

NACHT AAN HET WAD

Doel:

Project kwam terecht in een uitgebreide procedure bij de gemeente voor een vergunning om de Starbarn te kunnen bouwen en de Nachttuin aan te leggen. Dat leidde uiteindelijk tot een zienswijze van omwonenden, waardoor voortgang verder is vertraagd. Er is eind 2019 nog geen zicht op een finish van de procedure. Keunstwurk heeft als penvoerder voor de tweede maal uitstel moeten aanvragen bij het Waddenfonds.

Aanleiding:

In Noord Fryslân, langs de Waddenkust, dat als krimp-regio bekend staat wordt in het kader van het programma 'Sense of Place' en Stichting Feel the Night gezocht naar nieuwe impulsen met kunst en cultuur als aanjager. Door samenwerking met vele partijen zoekt men naar kansen voor de regio.

Stand van zaken:

Ondanks vertraging door de procedure is er nog steeds kans op een uiteindelijk beoogd resultaat. Zowel gemeente als partners staan vierkant achter het beoogde doel. Dat zal dan resulteren in een duisternisterrein bij Zwarte Haan met een programma en activiteiten voor beleving van waarden en aspecten van duisternis in de natuur en met betrekking tot het observeren van de sterrenhemel.

Rol Keunstwurk:

Keunstwurk is penvoerder voor de Waddenfonds subsidie en draagt er aan bij dat oorspronkelijke uitgangspunten worden gerealiseerd overeenkomstig het projectplan. Doel is daarbij een zelfstandige beheerstichting te realiseren die uiteindelijk zonder Keunstwurk verder kan voor tenminste de daaropvolgende tien jaar.

Partners:

Stichting Swarte Haan en Sterre-observeerplak/Nachttún, Restaurant Swarte Haan, Landschapsbeheer Friesland, Santiago aan het Wad, Gemeente Waadhoeke, Stichting Feel the Night.

Resultaten:

- > Een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van documentatie voor de ruimtelijke onderbouwing aanvraag omgevingsvergunning; en hierover is veelvuldig overleg geweest met gemeente en partners over inhoud en voortgang.
- > Voor de beheerstichting gewerkt aan een uitvoeringsplan voor beheer, onderhoud en programmering.
- > Constructief en positief overleg gevoerd met omwonenden, die uiteindelijk toch kozen voor het indienen van een zienswijze met bezwaren.
- > Contact gezocht met de media om een tegenwicht te bieden aan de negatieve opinie die door de bewoners was opgezet.
- > Aanvraag en uitstel gekregen voor het project bij het Waddenfonds.
- > Bijdrage aan plannen vervolg breed programma De Donkerte van het Waddengebied met o.a. Milieufederatie, Rijksuniversiteit Groningen e.a.

3 >

ARCHITECTUUR EN ARK

Doel:

Het generen van publieke belangstelling voor architectuur en ruimtelijke kwaliteit, waar mogelijk in combinatie met andere beeldende disciplines.

Aanleiding:

Architectuur is steeds in beeld en een factor bij het ontwikkelen van plannen voor beeldende kunst en design. Naast beeldende kunst, design en architectuur als disciplines met eigen achtergronden, doelgroepen en kenmerken, wordt steeds ook het brede plaatje van de visuele kunsten als uitgangspunt genomen.

In 2018 heeft Stichting ARK het besluit genomen om haar activiteiten af te ronden. Met Keunstwurk is overgekomen om de taken voor architectuur een nieuwe invulling te geven, zodat dit werkveld de nodige aandacht kan krijgen. In 2019 krijgt de opheffing van de stichting ARK zijn beslag.

Stand van zaken:

Aan het werkveld architectuur wordt naast beeldende kunst en design aandacht besteed. ARK is echter – anders dan was afgesproken – toch niet volledig gestopt en is overgenomen door Stichting Attiek. Keunstwurk blijft bij het oorspronkelijke uitgangspunt om aandacht voor architectuur te generen en doet dit nu in afstemming en samenwerking met Stichting Attiek.

Rol Keunstwurk:

Advies, initiatie en ondersteuning van architectuur activiteiten en deze beleidsmatig verbinden met andere ontwikkelingen en disciplines.

Partner:

Stichting Attiek.

Resultaten:

Binnen de database en cultuurmakers profielen is ruimte voor architecten om zich daarvoor aan te melden. Er is een plan gemaakt voor een Symposium over architectuur (verleden, heden en toekomst) in 2020 in combinatie met de komende prijsuitreiking van de Vredeman de Vries Architectuurprijs die dan twintig jaar bestaat. Het wordt gecombineerd met publieksactiviteiten voor architectuur waarbij routes centraal staan.

Doel:

Het verbinden van onderwijs, bedrijven en cultuur (met vorm en inhoud) op basis van een toekomstgerichte maakeconomie voor Fryslân.

Aanleiding:

Het project Craft Your Future gaat uit van de rijke culturele historie van Fryslân en de kansen om erfgoed, vaardigheden en innovatie samen op te laten trekken bij het tot ontwikkeling brengen van een maak- en ambachtseconomie. Actueel is daarbij is de relatie met maatschappelijk verantwoorde circulaire doelen en beoogde resultaten, wat betreft People, Planet en Profit. Het gaat om erfgoed en ambachten die een innovatieve functie en verdienmodel krijgen en tegelijkertijd leiden tot nieuwe, duurzame producten.

Stand van zaken:

Op basis van dezelfde oorspronkelijke aanleiding is een plan gemaakt dat meer kans van slagen heeft bij een subsidieaanvraag.

Rol Keunstwurk:

In overleg met partner opzetten van een plan voor subsidieaanvraag en dit begeleiden. Toewerken naar een realisatie waarbij Keunstwurk advies en ondersteuning geeft voor de uitvoering door de partner. Met partner overleg gevoerd met Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en gemeente Leeuwarden. Samen met partner een try-out werkatelier verzorgd.

Partner:

It Erfskip.

Resultaten:

Opzet voor een projectplan voor uitwerking naar een subsidieaanvraag. Gebaseerd op onderdeel Cross-Over plan in combinatie met uitgangspunten voor 'Maak de toekomst'. Het oorspronkelijke plan bestond uit drie onderdelen:

- 1 > Play & Learn dagen voor po-scholen groepen 6, 7 en 8.
- 2 > Frysk Mak Plak programma waarin jongeren en professionals samenwerken en
- 3 > Maak de toekomst participatieproject voor burgerinitiatieven richting maakeconomie in samenwerking met studenten, creatieve professionals en ondernemers.

In het nieuwe realisatie- en uitvoeringsplan verviel het eerste onderdeel omdat die doelgroep eerst niet logisch is voor het beoogde doel en KEK voor die doelgroep vergelijkbare plannen heeft ontwikkelt, die wel voorbereidend zijn op de doelstellingen en uitgangspunten.

In het nieuwe plan zijn onderdeel 2 en 3 gecombineerd, jongeren kunnen onderdeel uitmaken van het project met burgers, dat hoeft niet volgtijdelijk.

Beoogde doelen en uitgangspunten bleven op hoofdlijnen hetzelfde, alleen wordt het in dit nieuwe plan uitgewerkt voor één thema: Wonen. Daarmee is het een pilot voor meer thema's in de toekomst. Er is aanvankelijk gewacht op het aangekondigde subsidie programma voor ambachten. Het plan voldeed wel aan de uitgangspunten, maar kon echter niet door instellingen, maar uitsluitend door ontwerpers, worden aangevraagd.

Een ander subsidieprogramma dat gericht was op Anders werken aan stad en dorp, paste beter en zou moeten worden aangevraagd door een gemeente – er is daarover verkennend overleg geweest met de gemeente Leeuwarden die daar aanvankelijk positief tegenover stonden.

Op basis daarvan is in november een try-out werkatelier verzorgd in het kader van het programma Panorama 2028. Het thema wonen, scenario's voor de leefomgeving, is daar geïntroduceerd en verkend met twintig aanmeldingen/deelnemers. Er werd in het atelier deelgenomen door ambtenaren, ondernemers, burgers, studenten, kunstenaars en ontwerpers.

B > *Cultuurparticipatie*

1 > TIJD VOOR TALENT 2.0

Doel:

Kunst een rol geven bij processen in de zorg of voor (kwetsbare) senioren, waarbij het tegengaan van eenzaamheid een centraal thema vormt.

- > **Opzetten van een provinciaal platform cultuur en ouderen.**
In de praktijk zijn de bovenstaande doelen enigszins ingehaald, door de totstandkoming van een landelijk netwerk en bovendien een nieuwe subsidieregeling van het FCP. Daarom is ingezet op het leveren van bijdragen bij het landelijk netwerk voor cultuurparticipatie van het LKCA.
- > **Culturele professionals ondersteunen door training en uitwisseling om de doelgroep senioren binnen of buiten een zorgsituatie beter te kunnen bedienen.**
Op 12 en 19 september hebben twee studiedagen plaatsgevonden voor de professionals die lid zijn van de coöperatie Kunstkade. De methodiek van deze dagen is gebaseerd op de methodiek die ontwikkeld is in 2018.
- > **Stimuleren van kunstbeoefening door senioren, op basis van een methode.**
De kunstprofessionals van Kunstkade zijn in de gelegenheid gesteld om een activiteit te ontwikkelen voor ouderen. Hier hebben zes professionals gebruik van gemaakt. Er hebben zes nieuwe activiteiten plaatsgevonden in de periode oktober 2019 – februari 2020.

Aanleiding:

De provincie Fryslân heeft in toenemende mate te maken met krimp en vergrijzing.

De tijd van bevolkingsgroei is voorbij en in delen van de provincie is de krimp van de bevolking ingezet. Tegelijkertijd verandert de samenstelling van de bevolking. Het aandeel ouderen neemt toe en het aandeel jongeren daalt. De prognoses geven aan dat deze vergrijzing en ontgroening van de Friese bevolking de komende jaren nog verder toeneemt. In Fryslân is nu één op de vijf inwoners 65 jaar of ouder, in 2030 zal dit één op de vier inwoners zijn. Als gevolg van dalende inwonersaantallen vallen voorzieningen weg en neemt de kans op vereenzaming toe. Cultuurparticipatie is van betekenis als het gaat om de verbetering van de kwaliteit van leven. Ook neemt binnen de zorgsector de belangstelling voor culturele interventies toe.

Dit heeft geresulteerd in de totstandkoming van een nieuwe landelijk programma, dat de verbinding tussen het domein kunst/cultuur en de sociale sector bevordert. De opgedane ervaringen van Tijd voor Talent krijgen een andere betekenis, omdat ze een opmaat vormen tot wellicht plannen van grotere omvang in de toekomst.

Rol Keunstwurk:

Keunstwurk fungeert als verbinder tussen de sectoren Kunst & Cultuur en Zorg & Welzijn. Keunstwurk biedt beide sectoren ondersteuning. LKCA en FCP zijn partners waarmee we in nauwe samenwerking kennis ontsluiten en delen met het landelijk netwerk voor cultuurparticipatie. Daarnaast is Partoer de partner met kennis van het domein Zorg & Welzijn.

Partners:

LKCA, FCP, Kunstkade, Partoer, diverse zorgpartijen.

Resultaten:

- > Er is aangesloten bij het landelijk netwerk cultuurparticipatie. Daarbij is een samenwerking aangegaan met het LKCA die de organisatie van deze netwerkbijeenkomsten op zich neemt. Keunstwurk/Tijd voor Talent heeft twee keer (19 maart en 9 oktober) een presentatie verzorgd in dit netwerk.
- > Er hebben vier verkennende gesprekken plaatsgevonden met Vrijdag (Groningen) en K&C (Drenthe/Groningen). In deze gesprekken is onderzocht hoe een samenwerking op noordelijk vlak zou kunnen leiden tot een meerwaarde. Nadat een opdracht vanuit We The North teruggegeven werd door K&C, is dit noordelijk overleg beëindigd.
- > In samenwerking met Kunstkade is in de gemeente Leeuwarden een gemeentelijke versie van Tijd voor Talent uitgevoerd. Het traject was gebaseerd op de werkwijze zoals die ontwikkeld was in 2018. Op 12 en 19 september is voor leden van Kunstkade een tweedaagse scholing uitgevoerd. Daarna zijn zes kunst projecten uitgevoerd met en voor ouderen. Deze projecten zijn allen voorzien van begeleiding en coaching vanuit Keunstwurk.

Alle experimentele projecten die in het kader van Tijd voor talent zijn ontwikkeld zijn opgenomen in de AIM, monitordashboard voor cultuurprojecten in maatschappelijke context.

2 >

DE REIS

Doel:

De doelen van het project De Reis zijn:

- > De expertise en het draagvlak vergroten van de sociaal artistieke praktijk. Dit jaar is veel energie en tijd geïnvesteerd in het vormgeven en uitvoeren van het project Molke2.0. Daarnaast is gewerkt aan planvorming voor een grotere editie van Molke, dat opgenomen kan worden in het programma van LF2028. De artistieke invulling lag bij culturele ondernemers uit de provincie.
- > Een groei van de community of practice op het gebied van de sociaal artistieke praktijk. Wat betreft het delen van kennis is in 2019 gekozen om het monitor dashboard AIM, dat voor de editie 2028 is ontwikkeld, een doorontwikkeling te laten doormaken. Het programma AIM is bijgesteld en verbeterd en vervolgens ter beschikking gesteld van culturele partijen die zich willen ontwikkelen op het gebied van sociaal artistieke producten.

Aanleiding:

De Reis is in samenspraak met LF2018 ontwikkeld en heeft de afgelopen jaren een voorbeeldfunctie vervuld voor de sociaal artistieke praktijk in Fryslân en daarbuiten. Het maakte onderdeel uit van het hoofdprogramma van LF2018 en heeft in dat kader een werkwijze ontwikkeld om initiatiefnemers in de samenleving te begeleiden bij het ontwikkelen en uitvoeren van projecten op het gebied van community art.

Stand van zaken:

Bij de Reis gaan initiatiefnemers, makers en een gemeenschap samen aan de slag om door middel van kunst en cultuur een maatschappelijke beweging in gang te zetten. In 2019 is in dit kader het project Molke2.0 ontwikkeld. In dit project wordt de productielijn van melk en alles dat daar bij komt kijken onder de aandacht gebracht bij het publiek.

Rol Keunstwurk:

Keunstwurk coördineert het programma en begeleidt de community of practice in de ontwikkeling en uitvoering van projecten. Daarnaast werkt Keunstwurk proactief aan het draagvlak bij het sociaal maatschappelijke veld.

Partners:

LF2028, Janneke de Haan, Willy van Assen, Pier21.

Resultaten:

- > Het projectplan voor Molke2.0 is gereed en ligt voor bij LF2028 ter beoordeling en honorering.
- > Voorafgaand aan het Snelkookpanweekend zijn in juni 2019 de Blinddates georganiseerd. Acht boeren en acht burgers gingen met elkaar in gesprek; een speeddate. Het doel was om vanuit verschillende visies ideeën te krijgen over het thema 'De reis van de melk'. Uitkomsten van de Blinddates zijn input geweest voor het Snelkookpanweekend.
- > Op 14 en 15 september 2019 is op de Klompepleats van familie van Dijk in Nijhuizum een snelkookpanweekend uitgevoerd. Hierbij was de insteek om een brug te slaan tussen boer en burger. In een community-art setting was een presentatie te zien waarbij vele amateurspelers meewerkten met vier theatermakers. Hier zijn 200 bezoekers/publiek bij aanwezig geweest.
- > De resultaten presenteerden de theatermakers in vier verschillende scènes. In plaats van spelers, waren ze nu regisseurs van het stuk. Professionele acteurs speelden de fragmenten die ze hadden geschreven en een koor van amateurzangers verklankten de onuitgesproken emoties van de boer.

Het snelkookpanweekend is mondeling geëvalueerd met de deelnemers en bezoekers. Het projectplan Molke2.0 krijgt feed back van LF2028.

3 >

DE FRIESE DANSDAGEN

Doel:

- > De diversiteit binnen de dans verder ontwikkelen en verduurzamen.
- > Een klimaat creëren dat voor jonge dansmakers aantrekkelijk is om in te verblijven en investeren en waar mogelijkheden liggen voor verdere ontwikkeling.
- > Stimuleren talentontwikkeling op het gebied van dans.
- > Het merk Friese Dansdagen verder uitbreiden, levendig houden en verweven in het Friese dansveld.

Een aantal doelen zijn direct in uitvoering van activiteiten vertaald en behaald, zoals het stimuleren van diversiteit in dans via het mini-symposium Inclusiedans. De eendaagse Friese Dansdag op 30 november heeft bijgedragen aan ontwikkeling van het artistiek klimaat voor jonge makers en talenten. Door deze dag in het tussenjaar van het tweejaarlijkse festival te organiseren zijn de merknaam en de community verder uitgebreid en de continuïteit van de dansdagen gewaarborgd.

Aanleiding:

Na de eerste editie van de Friese Dansdagen klinkt de roep om een vervolg, vanuit het dansveld, van professioneel tot amateur, en vanuit de samenwerkingspartners. De mogelijkheden die de Friese Dansdagen bieden om een impuls te geven aan de kwaliteit van dans in Fryslân, jong maaktalent te stimuleren en het dansveld te verbinden zijn in de afgelopen editie in gang gezet en duidelijk naar voren gekomen. De roep om uitdaging, uitwisseling en verbinding, waaraan geproefd is in 2018, is alleen maar groter geworden. De eigen producties hebben verschillende ontwikkelingen in gang

gezet op het gebied van inclusie- en amateurdans. Deze onderwerpen vragen om doorontwikkeling, zodat we bij een volgende editie een stap verder zijn en kwalitatief en kwantitatief betere resultaten kunnen halen.

Rol Keunstwurk:

Keunstwurk is initiatiefnemer en penvoerder. Verbinder van de verschillende samenwerkingspartners en supervisor/aanjager van het gehele programma.

Partners:

Stadsschouwburg De Harmonie, Kunstcade, Nederlandse Dansdagen, DanceAble Noord, Fair Saturday, D'Drive, Jeugd Dans Opleiding Fryslân, Neushoorn, Friese dansscholen en dansprofessionals.

Resultaten:

- > Projectplanontwikkeling en fondsenwerving voor FDD editie 2020/2021. Het projectplan voor de Friese Dansdagen 2020 is gereed: een uitgebreid projectplan plus begroting voor een meerdaags dansevenement op 9, 10 en 11 oktober 2020 in Stadsschouwburg De Harmonie. De fondsenwerving is in het najaar van 2019 van start gegaan.
- > Ontwikkeling eigen producties en samenwerking Nederlandse Dansdagen. Voor Bloedbanden zijn in 2019 drie jonge makers geselecteerd. Zij hebben zich gepresenteerd tijdens de netwerkbijeenkomst voor dansprofessionals op de Friese Dansdag. Bloedbanden is een coproductie met de Nederlandse Dansdagen en Introdans. Met hen zijn gesprekken gevoerd over de inhoud en werkwijze van Bloedbanden. Deze input is opgenomen in het projectplan van de Friese Dansdagen 2020.
- > Inclusie/community dans (speerpunten FDD editie 2018) aanbod creëren in het Friese dansveld in samenwerking met Vrijdag Groningen, K&C Drenthe en Holland Dance Festival. Tijdens de dansdagen in 2018 ontstond de wens tot verbinding van noordelijke partijen op het gebied van inclusiedans. In 2019 is daarom DanceAble Noord opgericht: een platform van dansprofessionals die werken in inclusiedans, geïnitieerd door Keunstwurk, Vrijdag, Kunst & Cultuur en Holland Dance Festival. Het platform heeft een belangrijke functie in het verbinden van docenten en organisaties en het delen van kennis en ervaring. Dit gebeurt via bijeenkomsten die elke twee maanden plaatsvinden. Daarnaast heeft Keunstwurk, als co-initiatiefnemer van DanceAble Noord, in 2019 inclusiedans in het noorden een impuls gegeven door het organiseren van het mini-symposium inclusiedans op.
- > Het Friese dansveld voelt zich mede-eigenaar van de Friese Dansdagen. Onderdeel van de dansdag op 30 november was een netwerklunch voor dansprofessionals (25 aanwezigen). Hierin werden de plannen voor de editie van 2020 gepresenteerd en werd het veld gevraagd hier reactie op te geven en input voor te leveren. De suggesties en bijdragen van de aanwezigen zijn verwerkt in het projectplan. Deze bijeenkomsten worden in 2020 vervolgd.
- > Activiteiten onder de vlag van de FDD. Op zaterdag 30 november 2019 is in Stadsschouwburg De Harmonie een eendaagse Friese Dansdag georganiseerd met diverse activiteiten. Deze dag was gerelateerd aan Fair Saturday, een dag waarop duurzaamheid op een andere manier onder de aandacht gebracht is.
- > Onderdelen:
  - Netwerkbijeenkomst voor dansprofessionals
  - HotSpots: optredens van Friese dansscholen in de Leeuwarder binnenstad en de foyer van de Harmonie (5 dansgroepen van verschillende dansscholen die meerdere optredens gaven (plm. 600 publiek).

- > Talentenshowcase: drie Friese talentgroepen (Dansen in Friesland, Dance Company 058 en de Jeugd Dansopleiding Fryslân) hebben zich gepresenteerd op het podium van de Harmonie met een optreden. Daarnaast gaven zijn toekomstige talenten informatie over hun werkwijze. (55 deelnemers, 250 personen publiek).
- > VO Dancebattle van Kunstkade. De jaarlijkse VO battle van Kunstkade was onderdeel van de Friese Dansdag: 5 scholen uit Leeuwarden, St. Annaparochie en Bolsward (45 deelnemers, plm. 500 personen publiek).
- > Professionele voorstelling LOVE van Club Guy & Roni (plm. 700 bezoekers).

De deelnemersaantallen zijn geregistreerd en er is mondeling geëvalueerd met de partners en met deelnemers van de Friese dansdag 2019.

4 > EUROPESE CONFERENTIE AMATEURTHEATER

Doel:

Een wetenschappelijk gefundeerde impuls geven aan amateurtheater in Fryslân, op basis van Europees georiënteerd onderzoek.

Aanleiding:

Het amateurtheater is sterk geworteld in Fryslân, maar gaat ook gepaard met veel tradities, wat zorgt voor de nodige uitdagingen: het vinden van jonge aanwas, innovatie en vernieuwing, financiering en bestuursleden/organisatie. Om de nodige uitdagingen aan te gaan, moet er gekeken worden naar de waarde van amateurtheater in gemeenschappen. Hierbij speelt de eigenheid van de amateurkunstenaar zelf en diens omgeving een steeds belangrijkere rol. Dit is te zien in vernieuwende locatie gebonden projecten, o.a. bij Under de Toer en diverse community art projecten.

Dit vraagt vanuit de praktijk en het onderwijs om nieuwe werkvormen, inspiratie, jonge makers met nieuwe inzichten, maar daarnaast om een wetenschappelijk perspectief waardoor we inzicht krijgen in de systemen waarin het amateurtheater opereert. Hoe kunnen praktijk en onderzoek elkaar input leveren en verder helpen?

In 2018 vond de eerste editie van de Europese conferentie 'Challenging the local' plaats. Deze editie is zeer positief geëvalueerd door zowel de praktijk, het onderwijs als de wetenschappers. Daarom werd in 2019 een vervolg gegeven, maar dan in een Noordelijk verband in samenwerking met We The North.

Deze ontmoeting is belangrijker geworden door de vernieuwingen waar STAF voor staat. De inspirerende bijdragen van de internationale onderzoekers van het internationale netwerk STEP en het netwerk Amateo, zijn als input gebruikt door STAF op drie onderwerpen: kwaliteit, vitaliteit en taal. Als vervolg op de ontmoeting is er een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van STAF, Keunstwurk en theatermaker Jos Thie in het leven geroepen.

Rol Keunstwurk:

Artistieke leiding, coördinatie en communicatie. Inzet 3 regisseurs van de opleiding regie Keunstwurk.

Partners:

NHL Stenden - docent theater, STAF en StEPS, Amateo. Met steun van Prins Bernhard Cultuurfonds, VSB en Teijens fundatie.

Resultaten:

- > Tweedagen conferenties, workshops en presentaties op vijf

locaties bij vier verenigingen aan huis. De locaties worden bezocht en ingeleid door korte lezingen van internationale onderzoekers. Vier verenigingen bestonden hoofdzakelijk uit jongeren. Waardoor de aanwas van jongeren in ontmoeting was ondergebracht. Twee studenten van de NHL Stenden en drie regisseurs van de opleiding regie van Keunstwurk maakten de presentaties bij de vijf verenigingen.

- > De onderdelen ontmoeting STAF - STEP - NHL Stenden – Keunstwurk, hebben voor een basis gezorgd voor een nieuwe discussie en idee vorming. over het amateurtheater van de verenigingen in Fryslân.
- > De docenten uit Hongarije, Malta en Zwitserland hebben studenten van NHL theater, D'Drive en acteurs uit het amateurkunst veld nieuwe impulsen gegeven.
- > De vijf korte voorstellingen op locatie werden ingeleid door korte lezingen uit Zwitserland, Malta, Nederland in twee gevallen was er een inleidende film met bijdragen uit Denemarken, Hongarije, Estland, Malta. De film was speciaal voor deze conferentie gemaakt. Waardoor ontmoeting van onderzoekers en het veld is gerealiseerd.

Er is een evaluatie gehouden onder; STAF, NHL Stenden en STEP. Met de deelnemende verenigingen zijn evaluatie gesprekken gevoerd. Tenslotte zijn er met de jonge makers gesprekken gevoerd.

Programma STIPE

Stipe is het programma waarmee Keunstwurk op verschillende manieren ondersteuning biedt aan nieuwe (of bestaande) culturele initiatieven in de gehele provincie.

Zij doet dit aan de hand van de instrumenten:

- A > Advies & Ondersteuning
- B > Informatie en Kennis
- C > Faciliterende ondersteuning koepels
- D > Prijzen

A > ADVIES & ONDERSTEUNING

Instrument:

Kennisdeling, deskundigheidsbevordering en netwerk.

Doel:

Het ondersteunen van particulieren, professionals, (professionele) culturele initiatieven, amateurkunstenaars en het onderwijs uit de provincie door advies op inhoudelijk, artistiek, zakelijk, of procedureel vlak.

Aanleiding:

Dagelijks komen vragen binnen bij Keunstwurk via Stipe.frl. Het gaat hierbij om een grote diversiteit aan vragen, waarop een antwoord verwacht wordt. Bij het behandelen van de vragen is het uitgangspunt een eerste (standaard) antwoord voor veel gestelde vragen digitaal beschikbaar te hebben, en andere vragen op maat te behandelen. Hierbij gaat het zowel om het direct beantwoorden, maar ook om verwijzen naar andere partijen. Het aantal vragen is sterk toegenomen.

Rol Keunstwurk:

Keunstwurk is ondersteuner, vraagbaak, wegwijzer, adviseur en verbinder.

Partners:

Alle vragers, gehele cultuursector.

Resultaten:

Fryslân is in culturele zin een rijke provincie. Mede door LF2018 is er naast een toename van initiatieven ook sprake van een enorme toename van de behoefte aan informatie, advies en ondersteuning. Na een rustige start in 2019 kwam al snel de vragenstroom aan Stipe.frl weer opgang.

Algemeen

Stipe.frl heeft zich na het Culturele Hoofdstad jaar, door ontwikkeld tot een loketfunctie van Keunstwurk waar mensen terecht kunnen met alle vragen op cultureel gebied. De doelgroepen zijn zowel amateurs als (parttime) professionals. De digitale ondersteuning bestaat uit een informatieve website waar mensen een projectplan kunnen schrijven met behulp van de Toolbox. Persoonlijk ontmoetingen blijft essentieel voor de diepgang en advies op maat.

De initiatiefnemers van mienskipsprojecten hebben een uiteenlopende achtergrond, zoals vrijwilligers uit dorpen, verenigingen en hobbyclubs tot cultuurmakers en kunstenaars. Het niveau loopt van goedwillende amateur, met en zonder ervaring, tot aan professionals. Het Stipe team stemt het advies af op achtergrond en ervaring van de initiatiefnemers.

Website Stipe.frl

In 2019 is de Stipe website 6.200 bezocht, hiervan waren 78% unieke bezoekers. Van de bezoekers heeft 10 % de Toolbox gebruikt voor informatie over projectplan schrijven. Het zoeken naar fondsen is een belangrijke reden om Stipe.frl te bezoeken. 12 % van de bezoekers zocht hier naar. De fondsendatabase is 5.935 keer geraadpleegd.

Stipe workshops

Stipe biedt een serie workshops aan die inhoudelijk aansluiten bij het traject van idee ontwikkelen tot financiering vinden. Deze workshops en bijeenkomsten worden aangeboden in een cyclus van een half jaar afgestemd op de openstelling van het Iepen Mienskipfûns. Nieuw is het Fries Fondsen Forum waarbij initiatiefnemers kunnen speeddaten met meerdere fondsen.

In 2019 waren er in totaal 13 workshops en bijeenkomsten met 330 deelnemers. De opzet van de Greidesessies vond geen aansluiting bij initiatiefnemers waardoor ze geannuleerd moesten worden.

De thema's van de workshops waren:

- > Hoe kom ik aan voldoende geld - Docent: Tia van der Velde
- > Draaiboek maken- Docent: Luuk Eisema
- > Verrassende PR- Docent: Koen Haringa
- > Fries Fondsen Forum – muziek – diverse fondsen
- > Fries Fondsen Forum – theater – diverse fondsen
- > Projectplan schrijven- Docent: Judith Baarsma
- > Fondsenwerving cursus - Docent: Tia van der Velde
- > Sponsor werven - Docent: Jan van Erve
- > Interne communicatie – Docent Jildou Tjoelker
- > Hoe kom ik in de krant - Docent: Johannes Keekstra
- > Stipe Canvas – Docent: Lummie Fokkema

Stipe Loket

De dienstverlening van Keunstwurk op het gebied van advies en ondersteuning is vanaf 2019 zo veel mogelijk via het loket Stipe.frl uitgevoerd.

Keunstwurk biedt advies en ondersteuning op maat voor een breed scala aan kunst- en cultuuractiviteiten. Dit kan bijvoorbeeld gaan over scholing, artistiek advies, inzet van kunstenaars of ondersteuning op het gebied van fondsenwerving. We adviseren ook in de keuze van professionele kunst voor grote infrastructurele projecten van wegenbouw, woningbouw en stads- dorpsvernieuwing binnen Fryslân. De profilering van de loketfunctie moet in de komende jaren nog beter uitgebouwd worden.

Een onderdeel van de loketfunctie is het Projecten Spreekuur waar alle initiatieven gratis advies op maat kunnen krijgen in een persoonlijk gesprek. In 2019 hebben we 105 gesprekken gevoerd met initiatiefnemers van projecten. 50% hiervan waren autonoom professionele projecten en de andere 50% waren participatieve projecten. De meeste vragen hingen samen met het zoeken naar financiële dekking.

Fondsen

We werken aan een nauwe samenwerking met fondsen en subsidie afdelingen van overheden. In 2019 waren er drie Donatie op Locatie meetings in samenwerking met het landelijk VSBfonds. Dit bestaat uit aanvragen adviseren, overleg en afstemming tussen Friese initiatieven en het VSBfonds.

Met Streekwurk (Iepen Mienskipfûns) is er een serie ontmoetingen met het Stipe team geweest. Deze ontmoetingen en kennisdeling leidt tot een laagdrempelige samenwerking.

Bij het Fries Fondsen Forum presenteren per keer zes fondsen en subsidieregelingen van overheden zich rechtstreeks aan projecten. De keuze voor fondsen is afgestemd op het thema van de editie.

Noordelijke Cultuurlening

In januari is de nieuwe Cultuurlening gelanceerd. Dit is een lening voor professionals om te investeren in de beroepspraktijk. De lening is een initiatief van We The North en Cultuur+Ondernemen. Keunstwurk is de contactpersoon voor Fryslân. Naast de lancering zijn er nog drie presentaties geweest; aan culturele ondernemers en aan de VFG. In totaal voor circa 150 personen. In Fryslân is één aanvraag geweest voor de cultuurlening.

Culturele commissies

Voor ondersteuning aan culturele commissies van kleine podia door heel Fryslân brengt Keunstwurk drie keer per jaar de Boekingskrant uit. Hierin staan de nieuwste voorstellingen van artiesten passend bij kleine podia.

Iedere digitale krant heeft een aanbod uit 50 voorstellingen, waaronder specifiek Friestalig en voor kinderen. De Boekingskrant wordt gratis aangeboden.

De resultaten zijn gemeten door het tellen van het aantal deelnemers bij de workshops en bijeenkomsten. De bezoekers van de website zijn door Google Analytics gegenereerd. De bezoekers van het Spreekuur zijn bijgehouden in een klantenregistratie gedurende het jaar.

B > INFORMATIE EN KENNIS

Het instrument:

Naast behoefte aan advies en ondersteuning draagt Keunstwurk zorg voor informatieverstrekking en het ontsluiten van kennis.

Op verschillende manieren wordt basiskennis en trends en ontwikkelingen over de kunst- en cultuursector voor iedereen beschikbaar gesteld, evenals kennis en informatie voor het onderwijs en een overzicht van de cultuurplannen in de provincie. Uitgangspunt bij het verzamelen van informatie is dat nauw wordt samengewerkt met (communicatieafdelingen van) van de gehele cultuursector.

Keunstwurk verstrekt kennis en informatie via:

- > Websites
- > Social media
- > Online tools
- > Nieuwsbrieven, mailings en persberichten

Doel:

- > Digitaal beschikbaar maken van data, kennis, gegevens en veelgevraagde algemene informatie voor het veld.
- > Het onderwijs op de hoogte houden van actuele ontwikkelingen en mogelijkheden van het kunstonderwijs.

Websites

Keunstwurk heeft meerdere websites met als doel om haar verschillende doelgroepen op een laagdrempelige manier te informeren, inspireren en te betrekken. En ervoor te zorgen dat ze makkelijk met Keunstwurk in contact kunnen komen. In 2019 hadden de verschillende websites tezamen meer dan 65.000 bezoekers. Hieronder de belangrijkste ontwikkelingen in 2019.

keunstwurk.nl

Na de oplevering van een compleet nieuwe corporate website in 2018 en de integratie van een online betaalmethode, is er het afgelopen jaar gewerkt aan het optimaliseren van de websitestructuur. Deze hernieuwde structuur wordt in 2020 geïmplementeerd.

kultuerfilter.nl

De Kultuerfilter website functioneert op dit moment als platform voor cultuureducatie in Fryslân. Gericht op het basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Het platform wordt grotendeels gevoed door ons programma Kultueredukaasje mei kwaliteit (KEK2). Het afgelopen jaar is onderzoek gedaan naar de herkenbaarheid en positionering van KEK2. In 2020 worden de uitkomsten van het onderzoek gebruikt voor een eventuele rebranding van het platform kultuerfilter.nl.

stipe.frl

Stipe is het ondersteuningsloket voor mienkipsinitiatieven van Keunstwurk en is in het kader van LF2018 als afzonderlijk platform gepositioneerd.

In 2019 zijn verschillende onderdelen van Stipe, waaronder workshops en cursussen en de fondsendatabase, geïntegreerd in de corporate website.

In 2020 wordt gekeken naar een verdere integratie van Stipe.

fulkaan.nl

Voor het talentontwikkelingsprogramma Fulkaan is een nieuwe website ontwikkeld die qua vormgeving en stijl aansluit bij de jongere doelgroep. De website heeft onder meer een agendafunctie voor optredens, workshops en concerten, een inschrijfmogelijkheid voor projecten en biedt nieuws en achtergrondinformatie.

meermuziekindeklas.frl

Voor het regionale platform Méér Muziek in de Klas Lokaal Fryslân (onderdeel van de landelijk beweging Méér Muziek in de Klas) is een website ontwikkeld in lijn met het landelijke merk. Op deze website vind je nieuws, inspiratie en ondersteuning op het gebied van muziekonderwijs voor basisschoolkinderen in Fryslân.

Social Media

Keunstwurk bouwt aan verschillende communities op het gebied van kunst en cultuur in de mienskip, vanuit haar corporate merk en verschillende programma's en projecten. Keunstwurk beheert 17 social mediakanalen met in totaal meer dan 10.000 volgers.

In 2019 is extra ingezet op het versterken van specifieke communities op Instagram (Fulkaan), Facebook (Fair Saturday en Méér Muziek in de Klas Lokaal Fryslân) en LinkedIn (Keunstwurk).

Online tools

De corporate website van Keunstwurk biedt een aantal handige online tools ten behoeve van verschillende doelgroepen die in 2019 meer dan 20.000 keer zijn bezocht.

Profielpagina's kunstenaars en creatieven

De profielpagina's functioneren als database en portfoliotool voor kunstenaars en creatieven in Fryslân op het gebied van beeldende kunst, design, dans, theater en muziek. In 2019 is een verder ontwikkeling in gang gezet waarbij de profielpagina's op een logische manier onderdeel uit gaan maken van het serviceportaal 'Mijn Keunstwurk'.

Publieke kunst in kaart

De database en kaart met een overzicht van kunst in de openbare ruimte in Fryslân is in 2019 aangevuld met nieuw werk en krijgt in 2020 een uitgebreidere zoekfunctie.

Fondsendatabase Fryslân

De fondsendatabase is sinds 2019 integraal onderdeel van de corporate website van Keunstwurk en biedt een up-to-date overzicht van fondsen die beschikbaar zijn voor culturele doeleinden op lokaal, gemeentelijk en provinciaal niveau.

Vraag en aanbod

De marktplaats waar gebruikers zelfs vraag en aanbod kunnen plaatsen op het gebied van kunst en cultuur werd het afgelopen jaar nadrukkelijker gecureerd om te zorgen voor kwalitatieve content.

Nieuwsbrieven, mailings en persberichten

Keunstwurk stuurt verschillende nieuwsbrieven mailings en persberichten vanuit het e-mailmarketingplatform MailChimp. De maandelijkse nieuwsbrieven van Keunstwurk en Kultuerfilter hadden in 2019 meer dan 3.000 abonnees.

Sinds 2019 wordt er voor afzonderlijke programma's en projecten zoals Kultuerfilter en Stipe ook vanuit de centrale MailChimp-omgeving gewerkt zodat we zo gestructureerd en gericht mogelijk alle doelgroepen kunnen bedienen.

In de bijlage 'Keunstwurk online' en 'Keunstwurk in de media' is een uitgebreide rapportage over 2019 terug te vinden.

C > FACILITERENDE ONDERSTEUNING KOEPELS

Instrument:

Keunstwurk biedt faciliterende ondersteuning aan de koepelorganisaties voor amateurkunst in Fryslân. De – vaak door amateurs bezette – besturen van de koepels hebben behoefte aan professionele back-up en ondersteuning. Keunstwurk voorziet in inhoudelijk advies, ondersteuning en secretariële en/of administratieve werkzaamheden. Alle acties worden in nauw overleg met het betreffende bestuur van een koepelorganisatie uitgevoerd. In een samenwerkingsovereenkomst worden de afspraken vastgelegd.

Doel:

Versterken van koepelorganisaties voor amateurkunst in Fryslân.

Aanleiding:

Per koepel worden naar behoefte van het bestuur en/of de leden/achterban plannen op het gebied van ondersteuning en/of deskundigheidsbevordering uitgewerkt. Op basis van behoeftepeiling wordt ondersteuning op maat geboden, bijvoorbeeld in de vorm van een (te ontwikkelen) programma, zoals 'Dromen over theater' of een gezamenlijke activiteit neergezet, zoals 'Korps in de Klas'. De werkwijze bij de koepels SAKO, OMF en STAF is dat een Keunstwurk-adviseur aanwezig is bij de bestuursbijeenkomsten en in het veld actief. Zo is de adviseur onder handbereik van de koepel. Bij de koepel Jazz-federatie wordt volstaan met een jaarlijks gesprek en afstemming over het doorsluizen van het budget.

1 > OMF

Resultaten:

De OMF is als samenwerkingspartner meegenomen en/of betrokken geweest bij alle hfabra gerelateerde activiteiten, voornamelijk georganiseerd vanuit Fulkaan. Een greep uit de resultaten zijn:

- > Fulkaan Simmer Academy (80 deelnemers)
- > 'Win een NNO-solist' competitie en uitreiking (16 inzendingen, 2 winnaars)
- > Route Klank & Slach fan Fryslân ondersteuning
- > Meerdere gesprekken en meetings met OMF inzake onder andere projecten, voortgang, nieuwe vorm Klank & Slach fan Fryslân
- > Regiobijeenkomsten en federatie-bijeenkomsten

Bij het onderdeel Fulkaan worden eveneens de resultaten benoemd.

2 > SAKO

Doel:

Versterken van koepelorganisaties voor amateurkunst in Fryslân. De SAKO is de verbindende factor voor de koren. Zij ondersteunen de koor en zangwereld in Fryslân met financiële ondersteuning voor koren en projecten die zijn gericht op zingen. Dit doen ze in nauwe samenwerking met Keunstwurk.

Resultaten:

Gezamenlijke producten van Keunstwurk en SAKO zijn:

- > Fulkaan Simmer Academy: 15 deelnemende zangers
- > Sako Zangdag: Een open podium voor alle koren in Fryslân (aangesloten bij een zangbond of niet). 15 aanwezige koren.
- > Netwerkbijeenkomst voor zangers in Fryslân: Ruim 70 zangers, dirigenten en zangcoaches waren aanwezig om de toekomst van zingen in Fryslân te bespreken.
- > Domela Passie: een talentontwikkelingsproject voor zangers van

leeftijden met de mogelijkheid om mee te touren met Meindert Talma. 80 deelnemers aan de repetitiedag en een poule van 50 zangers voor tour.

Bij alle gezamenlijke evenementen neemt Keunstwurk (een deel van) de coördinerende taak op zich en houdt daarom ook de inschrijvingen bij. En in sommige gevallen voeren we ook een evaluatie na afloop met de deelnemers, het zij via een digitale enquête, papieren enquête of d.m.v. een gesprek.

3 > STAF

Doel:

Versterken van koepelorganisaties voor amateurkunst in Fryslân. STAF is de verbindende factor voor de toneelverenigingen en iepenloftspullen. Zij zijn belangenbehartiger voor de toneelverenigingen. Dit doet STAF in nauwe samenwerking met Keunstwurk.

Resultaten:

- > In het najaar zijn er vijf regiobijeenkomsten geweest opgezet door STAF en Keunstwurk. Doel was om te onderzoeken of een meer regionale insteek van de Kriich haalbaar zou zijn (totaal 100 bezoekers).
- > Startnotitie over een versterking in de samenwerking tussen Keunstwurk en STAF (werkgroep bestond uit zes personen).
- > Onderwerpen; gemeenschappelijke programmering, gemeenschappelijke site en mogelijkheden, artistieke en organisatorische visie van Jos Thie.
- > Onderwerpen in overleg met iepenloftspullen en bestuursleden van STAF samengesteld. Relevante onderwerpen met 25 betrokken en participerende deelnemers.
- > Door de samenstelling van het bezoek van de iepenloftvoorstelling meer bij het ontvangende iepenloft te leggen, ontstaat er een grotere vitaliteit.
- > Een ongedwongen ontvangst met maaltijd met producten van de biologische tuin op dezelfde locatie en een rondleiding over het terrein met oorsprong van het iepenloft werd zeer positief gewaardeerd. (30 deelnemers)
- > Bijeenkomst in dorps huis Lekkum was geslaagd door bredere bezetting en nieuwe initiatieven.

D > PRIJZEN

Keunstwurk organiseert in samenwerking met de provincie Fryslân provinciale prijzen op het gebied van de kunsten.

Doel:

Het stimuleren van (jonge) kunstenaars en het geven van een impuls aan de sector.

Aanleiding:

Jaarlijks verzorgt Keunstwurk in opdracht van en in samenwerking met de Provincie Fryslân de ondersteuning van de provinciale prijzen. Het betreft in 2019 drie verschillende prijzen op het gebied van beeldende kunst, design en ruimtelijke kwaliteit.

- 1 > De Gerrit Benner Prijs
- 2 > De Vredeman de Vriesprijs Vormgeving
- 3 > De Anita Andriesen Prijs

Resultaten:

Gerrit Benner Prijs

De tweejaarlijkse Gerrit Benner Prijs werd in 2019 voor de achtste keer uitgereikt en wel in de vorm van een oeuvreprijs. Op voordracht van de adviescommissie werd Auke de Vries uit Den Haag hiervoor in aanmerking gebracht op basis van de volgende criteria:

- > Een herkenbaar, consistent maar eigenzinnig oeuvre, dat breed gedragen wordt: het publiek moet kennis van het werk hebben genomen.
- > Het belang van de kunstenaar, zijn werk voor Friesland en het Friese kunstklimaat.

'Fries om útens' Auke de Vries ontving de prijs uit handen van gedeputeerde Sietske Poepjes tijdens de feestelijke bijeenkomst op 13 september 2019 in het Fries Museum. Namens de adviescommissie lichtte kunsthistorica Mariette Dölle (Museum Kranenburgh, Bergen NH) de keuze voor Auke de Vries toe. Naast een geldbedrag van € 5.000 was daaraan een expositie in het Fries Museum verbonden.

Vredeman de Vries prijs voor Vormgeving

De Vredeman de Vries Prijs van de provincie Fryslân is een jaarlijkse prijs. Het ene jaar voor architectuur en het andere jaar voor vormgeving. In 2019 werd voor de tiende keer de vormgevingsprijs uitgereikt. Er werden 56 projecten voor de prijs ingediend. Op voordracht van de adviescommissie werd uit vijf nominaties uiteindelijk Elmo Vermijs met het twee-in-een project Gegrond tot winnaar uitgeroepen. Hij deelde het aan de prijs verbonden geldbedrag van € 5.000, met opdrachtgever Oerol. Een eervolle vermelding en het daarbij horende geldbedrag van € 500, gingen naar de Upcycle Collection, naar het concept en ontwerp van Louise Cohen, in samenwerking met Recycle Boulevard Omrin. De prijzen werden uitgereikt door gedeputeerde Sietske Poepjes tijdens een bijeenkomst in het Provinsjehûs op 10 november 2019. Voorafgaande aan de prijsuitreiking hield de internationaal bekende designer Ineke Hans een uiterst boeiende inleiding over de plaats en functie van de hedendaagse vormgeving.

De lezers van de Leeuwarder Courant kozen uit de nominaties hun favoriete inzending. Aldus mochten vormgever Marc van Vliet en opdrachtgever Sense of Place uit handen van hoofdredacteur Sander Warmerdam de LC Publieksprijs in ontvangst nemen.

De website vormgevingsprijs.frl van Keunstwurk is het digitale platform voor de prijs, de projecten en de winnaars.

Anita Andriesen prijs voor ruimtelijke kwaliteit & Vredeman de Vries prijs voor architectuur.

Voor het jaar 2020 staat opnieuw de uitreiking van twee belangrijke prijzen op het programma: de Anita Andriesen Prijs voor Ruimtelijke Kwaliteit en de Vredeman de Vries Prijs voor Architectuur. Het is de eerste keer dat Keunstwurk de Anita Andries Prijs organiseert; dit gebeurde eerder door Ark Fryslân. In 2019 is in overleg met de Provincie verkend op welke wijze beide prijzen kunnen worden geactualiseerd en naar een hoger plan getild. Deze exercitie heeft geresulteerd in nieuwe reglementen van deelname. Vooral de inleidingen daarvan maken duidelijk in welke richting wordt gekeken. Zo wordt o.a. gestreefd naar inhoudelijk aanscherping en meer exposure.

Wat dit laatste aspect betreft willen we de publieke bekendheid van de prijzen vergroten, evenals de publieke belangstelling voor onderwerpen: ruimtelijke kwaliteit en architectuur. Ruimtelijke kwaliteit vormt in ons dicht bevolkte land een zeer relevant thema, met een hoge mate van actualiteit in het licht van de energietransitie. Voor wat betreft de Vredeman de Vries Prijs voor Architectuur vindt in samenwerking met de Leeuwarder Courant in 2020 weer de verkiezing van de LC Publieksprijs plaats. Tenslotte proberen we op daartoe geëigende en prominente platforms zowel fysiek (tijdelijk) als digitaal (permanent) voor het publiek toegankelijke presentaties te realiseren.

Rol Keunstwurk:

Keunstwurk is belast met het organiseren, waaronder het werven van deelnemers, het beoordelen van de inzendingen en het bestempelen van winnaars. De prijzen worden door de Provincie Fryslân uitgereikt aan de winnaars.

Resultaten:

De *Gerrit Benner Prijs* kende als oevreprijs een kandidaat/winnaar.

De *Vormgevingsprijs* telde 56 inzendingen, waaruit de adviescommissie vijf inzendingen voor de prijs nomineerde, en vervolgens een winnaar en een eervolle vermelding aanwees.

Financieel verslag 2019

BALANS	31.12.2019	31.12.2018
(na resultaatbestemming)		
ACTIVA	€	€
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa		
Web- en applicatievoorzieningen	10.058	20.116
Materiële vaste activa		
Inventaris en apparatuur	2.555	3.987
	-----	-----
	12.613	24.103
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen		
Subsidies	19.258	55.140
Overlopende activa en overige vorderingen	58.790	267.558
	-----	-----
	78.047	322.698
Liquide middelen		
Kas- en banksaldi	1.333.699	1.146.034
	-----	-----
	1.424.359	1.492.835

BALANS	31.12.2019	31.12.2018
PASSIVA	€	€
RESERVES EN FONDSSEN		
Reserve algemeen	159.994	153.348
Reserve diensten	69.093	44.975
Bestemmingsreserves	134.175	133.183
Bestemmingsfondsen	24.212	59.815
	-----	-----
	387.475	391.321
LANGLOPENDE SCHULDEN		
Overlopende passiva	0	0
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Subsidies	333.937	280.009
Overlopende passiva en overige schulden	702.947	821.505
	-----	-----
	1.036.884	1.101.514
	1.424.359	1.492.835

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	REALISATIE 2019 €	BEGROTING 2019 €	REALISATIE 2018 €
Lonen en salarissen	1.096.496	1.054.514	1.092.005
Sociale lasten	180.857	178.626	172.511
Pensioenpremies	98.865	96.593	98.845
Uitkeringen	-19.738		
Overige personeelskosten	89.763	75.228	105.422
	----- 1.446.243	----- 1.404.961	----- 1.468.782
doorbelasting aan:			
Kosten activiteiten/producten	-375.909	-307.989	-363.808
	----- 1.070.334	----- 1.096.972	----- 1.104.974
Personeelskosten			
Huisvestingskosten	188.575	171.796	177.769
Kantoorkosten	58.988	70.258	61.783
Organisatiekosten	112.015	68.355	68.231
Afschrijvingen	11.490	20.000	11.490
Financiële lasten	640	750	477
	----- 1.442.043	----- 1.428.131	----- 1.424.724
Kosten activiteiten/producten	1.494.217	1.454.018	2.429.227
	----- 2.936.260	----- 2.882.149	----- 3.853.952
Totaal lasten			

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	realisatie 2019 €	begroting 2019 €	realisatie 2018 €
Algemene inkomsten	42.114	19.950	70.422
Bijdragen specifiek	29.668	35.000	11.000
	----- 71.782	----- 54.950	----- 81.422
Inkomsten activiteiten/producten	1.376.355	1.350.253	2.334.879
	----- 1.448.137	----- 1.405.203	----- 2.416.301
Boekjaarsubsidie Prov. Fryslân	1.484.275	1.484.274	1.460.900
Totaal baten	----- 2.932.412	----- 2.889.477	----- 3.877.201
Resultaat	----- -3.848	----- 7.328	----- 23.250

Aan het nadelig saldo 2019 is de volgende bestemming gegeven:

> ten gunste van reserve algemeen	6.646
> ten gunste van reserve diensten	24.118
> ten laste van bestemmingsreserve personeel	-1.632
> ten gunste van bestemmingsreserve productontwikkeling	5.986
> ten gunste van bestemmingsreserve organisatieaanpassing	11.636
> ten laste van bestemmingsreserve jubileum	-15.000
> ten laste van bestemmingsfonds LF2018	-35.603
	----- -3.848

Toelichting samenstelling resultaat

Resultaat	-3.848	7.328	23.250
Ten laste/gunste van bestemmingen	-34.613	0	44.264
Saldo na bestemmingsbesteding	----- 30.765	----- 7.328	----- -21.013

Toelichting op de jaarrekening

> ALGEMEEN

Activiteiten

De activiteiten van stichting Keunstwurk, statutair gevestigd te Leeuwarden, Wissesdwinger 1, 8911 ER, ingeschreven in het handelsregister onder nummer KvK 41004471, bestaan voornamelijk uit het bijdragen aan een sterk kunstklimaat in Fryslân, in lijn met het beleid van de provincie Fryslân. Daarbij richt Keunstwurk zich specifiek op het bevorderen van: een toename van de cultuurparticipatie in Fryslân; een sterk en professioneel georganiseerd amateurveld; een interessant kunstklimaat voor professionele kunstenaars; samenwerking, samenhang en professionalisering in de Friese infrastructuur en het tot stand komen van en verder kunnen uitgroeien van nieuwe initiatieven.

Werkzaamheden

De werkzaamheden zijn in 2019 uitgevoerd volgens de uitgangspunten van het beleidsplan 2017-2020, 'Kunst Kleurt Iedereen' en het productplan 2019. De financiële verantwoording producten is ingericht volgens de in het productplan 2019 opgenomen productbegroting.

Programma's provinciale stipetaak

- > Leare
- > Fernije
- > Meidwaan
- > Stipe

Tsjinsten

- > Diensten en advisering overig
- > Exploitatie Yn Blau (v/h Huis voor Amateurkunst)

> ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

De jaarrekening is opgesteld volgens de in Nederland Algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Resultaten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke nadelige resultaten die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. In de toelichting op de balans zijn geen vergelijkende cijfers opgenomen vanwege hun diverse aard.

Grondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de stichting zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa

en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de leden van het bestuur, de directeur en andere sleutelfunctionarissen in het management van de stichting en nauwe verwanten zijn verbonden partijen. Transacties met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Operationele leasing

Bij de stichting kunnen er huur- en leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan eigendom zijn verbonden die niet bij de stichting ligt. Deze huur- en leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing (niet op de balans). Huur- en leasebetalingen worden, rekening houdend met relevante ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

> GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals nader in de toelichting op de balans is gespecificeerd. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. In het jaar van ingebruikneming wordt het afschrijvingspercentage toegepast over het volledige jaar.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke nadelige resultaten als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Reserves en fondsen

- De reserve en fonds onderdelen zijn als volgt opgenomen:
- > Reserve algemeen is vastgesteld uit cumulatieve resultaten van de provinciale stipetaak.
  - > Reserve dienstverlening is vastgesteld uit cumulatieve resultaten voor dienstverlening die geen onderdeel zijn van de provinciale stipetaak.
  - > De bestemmingsreserve personeel wordt aangehouden voor extra lasten inzake kenniscontinuïteit van het personeel in verband met vervroegd uittreden of het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Voor de besteding is een beperking opgelegd door het bestuur.
  - > De bestemmingsreserve productontwikkeling wordt aangehouden voor extra lasten inzake onderzoek, ontwikkeling en vernieuwing van diensten en producten. Voor de besteding is een beperking opgelegd door het bestuur.
  - > De bestemmingsreserve organisatieaanpassing wordt aangehouden voor extra lasten inzake het doorvoeren van aanpassingen binnen de organisatie voor het optimaal kunnen functioneren bij sterk veranderende maatschappelijke vraagstukken die zich aandienen. Voor de besteding is een beperking opgelegd door het bestuur.
  - > De bestemmingsreserve jubileum wordt aangehouden voor activiteiten in het kader van het 25 jarig bestaan van Keunstwurk in 2018. Voor de besteding zijn beperkingen opgelegd door het bestuur.
  - > Het bestemmingsfonds LF2018 wordt aangehouden voor het vervolg van LF2018 projecten na 2018. Voor de besteding zijn beperkingen opgelegd door derden.

De directie heeft als standpunt dat bestemde gelden in een bestemmingsfonds geen onderdeel uitmaken van de toegestane reserveringsvorming volgens de Algemene subsidieverordening provincie Fryslân 2013. Voor de besteding zijn beperkingen opgelegd door derden.

Voorzieningen

Tenzij anders vermeld worden de overige voorzieningen gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen af te wikkelen.

Langlopende en kortlopende schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

> GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Voor de posten die zijn opgenomen in het resultaat geldt dat voordelige resultaten genomen worden voor zover die in het boekjaar gerealiseerd zijn en met nadelige resultaten en risico's rekening wordt gehouden voor zover zij ontstaan zijn voor het einde van het boekjaar.

Als inkomsten worden verantwoord toegekende subsidies en overige inkomsten in relatie tot de in het boekjaar geleverde of gerealiseerde producten en/of diensten. Als kosten worden genomen de kosten die rechtstreeks samenhangen met de inkomsten of de indirecte kosten gerelateerd aan het boekjaar, rekening houdend met de waarderinggrondslagen van de balans.

De producten van Keunstwurk worden uitgevoerd in programma's. In de productverantwoording wordt de bijdrage in de vorm van provinciaal subsidie voor deze onderdelen zichtbaar gemaakt. Kosten en opbrengsten met een directe relatie naar projecten en activiteiten worden als directe kosten aan de producten binnen programma's toegerekend. Het saldo van indirecte kosten en baten van personeel, huisvesting en organisatie worden uitgedrukt en toegerekend op basis van de ureninzet van medewerkers van de inhoudelijke afdelingen aan de programma's.

Subsidies

Subsidies worden als opbrengsten verantwoord indien toerekenbaar aan het boekjaar, wordt voldaan aan de met de subsidies verbonden voorwaarden en redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen.

De boekjaarsubsidie heeft een structureel karakter. De subsidie in het kader van Cultuureducatie met Kwaliteit heeft een structureel karakter voor de periode 2017-2020. De overige subsidies hebben een incidenteel karakter.

Personeelskosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan medewerkers respectievelijk de Belastingautoriteit.

Pensioenen

Stichting Keunstwurk heeft voor haar medewerkers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende medewerkers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de medewerker pensioen heeft opgebouwd bij Stichting Keunstwurk. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar medewerkers, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Stichting Keunstwurk heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Stichting Keunstwurk heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord. De dekkingsgraad van het Pensioenfonds Zorg en Welzijn op 31 december 2019 is 99,2%.

WNT-verantwoording 2019 Keunstwurk

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Keunstwurk. Het voor Keunstwurk toepasselijke bezoldigingsmaximum in 2019 is € 194.000 volgens het Algemeen bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

1a. *Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.*

> BEDRAGEN X € 1 D.A. ZELDENRUST

Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling 2019	1/1 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 90.921
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 9.688
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 100.609</i>

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€ 0
Totale bezoldiging	€ 100.609
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt

> GEGEVENS 2018

Aanvang en einde functievervulling 2018	1/1 – 31/12
Deeltijdfactor 2018 in fte	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 89.069
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 9.675

Totaal bezoldiging 2018 € 98.774

1d. *Toezichthoudende topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder*

> NAAM TOPFUNCTIONARIS FUNCTIE PERIODE 2019

M Waanders	voorzitter	1/1 – 31/12
F Postma	secretaris	1/1 – 31/12
J Vlasman	penningmeester	1/1 – 31/12
P van den Broek	lid	1/1 – 31/12
H Witteveen	lid	1/1 – 31/12

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Bijlages

Bestuurssamenstelling Keunstwurk 2019

naam	bestuursfunctie	bestuurstermijn	functie en nevenfunctie(s)
Marga Waanders	voorzitter	herkiesbaar februari 2022	Burgemeester Waadhoeke Voorzitter Us Koöperaasje (koepelorganisatie lokale enrgiecoöperaties) Voorzitter Werkveldadviescommissie opleiding Bestuurskunde-Overheidsmanagement NHL Stenden Buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand
Johan Vlasman	penningmeester	bestuurstermijn eindigt december 2023	Concerncontroller Certe Medisch Diagnostiek en Advies Lid Raad van Toezicht Gearhing Toezichthoudend bestuurder SBO Aquamarijn
Fonny Postma	secretaris	herkiesbaar januari 2021	Advocaat bij De Haan Advocaten en Notarissen Bestuurslid Boederijenstichting Fryslân Bestuurslid Junior Kamer Friesland Commissielid Lus van Akkrum Voorzitter personeelsvereniging PluimVee
Margriet van Zonneveld - Drost	lid	uitgetreden januari 2019	Directeur Friesland College D'Drive Vice-voorzitter RvT OPRON Veendam Voorzitter toetsingsraad, samenwerkingsverband Passend Onderwijs Friesland
Peter van den Broek	lid	bestuurstermijn eindigt mei 2023	Merkspecialist, partner in MerkMakers Voorzitter Sint Piterkomitee Lid Raad van toezicht Bibliotheken Noord
Hester Witteveen	lid	bestuurstermijn eindigt februari 2020	Voorzitter Caritas Bestuurslid Voedselbank Leeuwarden Bestuurslid Achmea Culpa comité van aanbeveling Kunstacademie Friesland

Media aandacht krant 2019

DATUM	TITEL	P.	MEDIUM	TERM
11-1-19	Noordelijke Cultuurlening gelanceerd	11	Fries Dagblad	cultuurlening
30-1-19	Jong en oud verbonden door muziek	34	Fries Dagblad	koor/oud/jong
6-2-19	Dien plannen in voor Up North	3	Huis aan Huis	Up North, jonge makers
2-3-19	Verkiezingsdebat kunst en cultuur	10	Fries Dagblad	Verkiezingsdebat
2-3-19	De politieke waarborging van de erfenis van het Culturele Hoofdstadjaar	10	Fries Dagblad	Interview
13-3-19	Vormgevingsprijs zoekt kandidaten	24	Fries Dagblad	Vredeman de Vries Prijs
15-3-19	Ontwerpen gezocht voor Vredeman de Vries Prijs voor Vormgeving	11	Nieuwsblad Noord Oost Friesland	Vredeman de Vries Prijs
20-3-19	Ding mee naar Vredeman de Vries Prijs	11	Huis aan Huis	Vredeman de Vries Prijs
23-3-19	Mienskipsloket voor kleine kunstprojecten	42	Leeuwarder Courant Editie Noord	Mienskipsloket
23-3-19	Mienskipsloket voor kleine kunstprojecten	42	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Mienskipsloket
23-3-19	Keunstwurk opent mienskipsloket	12	Fries Dagblad	Mienskipsloket
27-3-19	LF2028 en Keunstwurk openen Mienskipsloket	1	Huis aan Huis	Mienskipsloket
27-3-19	Mienskipsloket voor mienskipsprojecten	19	De Feanster	Mienskipsloket
3-4-19	'Naar 2018 heeft iedereen jarenlang toegewerkt, dat was iets groots. Nu de horizon van LF2018 verdwenen is, is het zaak om mienskipsprojecten structureel de ruimte te geven.'	32	Fries Dagblad	Mienskipsloket / Interview Judith
3-4-19	Sparren en advies krijgen bij Mienskipsloket	34	Fries Dagblad	Mienskipsloket / Interview Judith
11-4-19	Cultuursector wil dubbel zoveel geld	34	Leeuwarder Courant Editie Noord	Interview Douwe
11-4-19	Cultuursector wil dubbel zoveel geld	34	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Interview Douwe
12-4-19	Cultuurraad: meer subsidie naar de regio	2	Fries Dagblad	Quotes v Douwe
17-4-19	Miljoenen voor jaagpad en grachtklus Dokkum	30	Leeuwarder Courant Editie Noord	Waterstekjes
17-4-19	Miljoenen voor jaagpad en grachtklus Dokkum	30	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Waterstekjes
20-4-19	Fries Museum neemt voortouw elf fonteinen	42	Leeuwarder Courant Editie Noord	Fonteinen
20-4-19	Fries Museum neemt voortouw elf fonteinen	42	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Fonteinen
2-5-19	Kunst en kraanwater in Friese dorpen	2	Leeuwarder Courant Editie Noord	Meedenken over 121 fonteinen
2-5-19	Kunst en kraanwater in Friese dorpen	2	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Meedenken over 121 fonteinen
11-5-19	Nieuw korenfestival in Heerenveen	12	Fries Dagblad	Korenfestival
20-5-19	Goed klinken zonder uitzonderlijk talent	26	Leeuwarder Courant Editie Noord	Korenfestival / zangdag
20-5-19	Goed klinken zonder uitzonderlijk talent	26	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Korenfestival / zangdag
20-5-19	Zingen én muzikaal bijspijkeren op Sako ZangDag	12	Fries Dagblad	Korenfestival / zangdag
8-6-19	Beleefuin voor duisternis kan er komen	26	Fries Dagblad	Starbarn
13-6-19	Jeugd leert tekenend omgeving kennen	28	Leeuwarder Courant Editie Noord	Cultuureducatie / Mienskipsfonds
13-6-19	Jeugd leert tekenend omgeving kennen	28	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Cultuureducatie / Mienskipsfonds

Media aandacht krant 2019

DATUM	TITEL	P.	MEDIUM	TERM
20-6-19	Milieclub en boeren hekelen zonneplan in coalitie-akkoord	24	Fries Dagblad	Reactie coalitie akkoord
26-6-19	Boeren en burgers op 'blind date' in Nijhuizum	23	Bolswards Nieuwsblad	Molke
26-6-19	Geen subsidie en toch een soort Uitfestival	34	Leeuwarder Courant Editie Noord	UIT
26-6-19	Geen subsidie en toch een soort Uitfestival	34	Leeuwarder Courant Editie Zuid	UIT
3-7-19	Uitfestival gaat straks verder als 'Uit in HUIS'	27	Huis aan Huis	UIT in huis
11-7-19	Ontdek kunst in kerken	13	Balkster Courant	Kunst in Kerken
12-7-19	Onder de vlag van LF2028 Fair Saturday: een vrolijk protest tegen het consumptiegedrag	34	Leeuwarder Courant Editie Noord	Fair Saturday
12-7-19	Onder de vlag van LF2028 Fair Saturday: een vrolijk protest tegen het consumptiegedrag	34	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Fair Saturday
15-7-19	Slappe terp wankel basis kerkbouw	20	Leeuwarder Courant Editie Noord	Kunst in Kerken
15-7-19	Slappe terp wankel basis kerkbouw	20	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Kunst in Kerken
17-7-19	Kunst Kijken: werk Joke Ket in Wier	27	Franeke Courant	Kunst in Kerken
19-7-19	Hedendaagse kunst laat je anders naar een kerk kijken	8	Fries Dagblad	Kunst in Kerken
20-8-19	Drie kunstwerken bij afslagen naar Joure	22	Fries Dagblad	Kunst advies
24-8-19	Jonge cursisten Fulkaan gaan vaker optreden	12	Fries Dagblad	fulkaan
6-9-19	De laatste keer	34	Fries Dagblad	column rozemarijn / Greidhoek
9-9-19	Staf haalt banden met Friese toneelclubs aan	12	Fries Dagblad	STAF
11-9-19	Theatrale presentatie over relatie boer en burger	19	Bolswards Nieuwsblad	Molke
12-9-19	Staf Fryslân vindt zichzelf opnieuw uit	34	Leeuwarder Courant Editie Noord	STAF
12-9-19	Staf Fryslân vindt zichzelf opnieuw uit	34	Leeuwarder Courant Editie Zuid	STAF
13-9-19	Theater over de lastige toekomst van ons boerenland	36	Fries Dagblad	Molke
14-9-19	Gerrit Benner Prijs	16	Fries Dagblad	gerrit benner
4-10-19	Zangers gezocht voor Talma's 'Domela Passie'	34	Leeuwarder Courant Editie Noord	Domela
4-10-19	Zangers gezocht voor Talma's 'Domela Passie'	34	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Domela
5-10-19	Geluidsspiegel charmeert jury	42	Leeuwarder Courant Editie Noord	gerrit benner
5-10-19	Geluidsspiegel charmeert jury	42	Leeuwarder Courant Editie Zuid	gerrit benner
11-10-19	Creëren zonder waardering	34	Fries Dagblad	column rozemarijn / Greidhoek
26-10-19	Keunstwurk trekt de stekker uit Uurcultuur	42	Leeuwarder Courant Editie Noord	Uurcultuur
26-10-19	Keunstwurk trekt de stekker uit Uurcultuur	42	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Uurcultuur
26-10-19	Zwarte Haan in het geweer tegen opdrijven nachttoerisme	18	Leeuwarder Courant Editie Noord	Starbarn
26-10-19	Zwarte Haan in het geweer tegen opdrijven nachttoerisme	18	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Starbarn
29-10-19	Voorstelling onder schooltijd stopt	10	Fries Dagblad	Uurcultuur

Media aandacht krant 2019

DATUM	TITEL	P.	MEDIUM	TERM
6-11-19	Dansers doen pop-ups op Friese Dansdag	12	Fries Dagblad	Friese Dansdag
12-11-19	Spelen met dyslexie	2	Leeuwarder Courant Editie Noord	Cultuureducatie festival
12-11-19	Spelen met dyslexie	2	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Cultuureducatie festival
15-11-19	Vermaak of smaak?	34	Fries Dagblad	column rozemarijn / Greidhoek
22-11-19	Domela op een 'next level'	34	Fries Dagblad	Domela
23-11-19	Friese drummers leren Indiase ritmes	18	Fries Dagblad	fulkaan / etn
27-11-19	Friese Dansdag tussenstop	31	Huis aan Huis	Friese Dansdag
4-12-19	Trienke Hoogenberg verdedigt Friese eer op het Ouderensongfestival	12	Fries Dagblad	Ouderen songfestival
5-12-19	Gesprek bij Keunstwurk over amateurtheater	34	Leeuwarder Courant Editie Noord	Challenging the local
5-12-19	Gesprek bij Keunstwurk over amateurtheater	34	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Challenging the local
9-12-19	'Ander soort bejaarde' op ouderensongfestival	22	Leeuwarder Courant	Ouderen songfestival
9-12-19	'Ander soort bejaarde' op ouderensongfestival	22	Leeuwarder Courant	Ouderen songfestival
11-12-19	Basisschoolleerlingen exposeren in Dbieb	1	Fries Dagblad	KEK2 / Spot on
16-12-19	Dag van de architectuur terug in Fryslân	18	Fries Dagblad	Vredeman de Vries Prijs
18-12-19	Geld voor omzetting nieuwe Friese bijbel	34	Leeuwarder Courant Editie Noord	Proeftuin meertalige educatie
18-12-19	Geld voor omzetting nieuwe Friese bijbel	34	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Proeftuin meertalige educatie
20-12-19	Oerinstinct	34	Fries Dagblad	column rozemarijn / Greidhoek
21-03-19	Een wereld aan verhalen met Ferhalefjoer	16	Fries Dagblad	KEK2
23-03-19	Harlinger scholen starten Ferhalefjoer	34	Leeuwarder Courant Editie Noord	KEK2
23-03-19	Harlinger scholen starten Ferhalefjoer	34	Leeuwarder Courant Editie Zuid	KEK2
23-10-19	Een veelbelovende Verhalenavond	25	Kollumer Courant	KEK2
23-10-19	Een veelbelovende Verhalenavond	25	Nieuwe Dockumer Courant	KEK2
23-10-19	Tussenstand Verhalenavond veelbelovend	15	Huis aan Huis Leeuwarden	KEK2
23-10-19	Tussenstand Verhalenavond veelbelovend	27	De Woudklank	KEK2
23-10-19	Tussenstand Verhalenavond veelbelovend	27	Drachtster Courant	KEK2
29-10-19	Verhalenavond in Drachten	27	Nieuwe Ooststellingwerper HAH	KEK2
2-12-19	Mienskip versus koopgooteconomie	22	Leeuwarder Courant Editie Noord	Friese Dansdag / Fair Saturday
2-12-19	Mienskip versus koopgooteconomie	22	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Friese Dansdag / Fair Saturday
20-11-19	Zes Friese scholen doen mee aan Dance Battle	14	Fries Dagblad	Friese Dansdag / Fair Saturday

Media aandacht krant 2019

DATUM	TITEL	P.	MEDIUM	TERM
2-12-19	Pianospel voor sociale doelen op Fair Saturday	18	Fries Dagblad	Fair Saturday
29-11-19	Fair Saturday viert 'het er voor elkaar zijn'	1	Fries Dagblad	Fair Saturday
27-11-19	Cultureel reflecteren op je koopjesjacht	26	Leeuwarder Courant Editie Noord	Fair Saturday
27-11-19	Cultureel reflecteren op je koopjesjacht	26	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Fair Saturday
30-10-19	Kleurrijke piano's voor een mooiere wereld	26	Leeuwarder Courant Editie Noord	Fair Saturday
30-10-19	Kleurrijke piano's voor een mooiere wereld	26	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Fair Saturday
30-10-19	Piano's pimpen voor Fair Saturday	12	Fries Dagblad	Fair Saturday
28-10-19	Kunstenars gezocht voor verven piano's	28	Leeuwarder Courant Editie Noord	Fair Saturday
28-10-19	Kunstenars gezocht voor verven piano's	28	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Fair Saturday
6-7-19	Fietsen en wandelen langs kerken met kunstwerken		Fries Dagblad	Kunst in Kerken
15-11-19	Cultuureducatie voor juffen en meesters	16	Fries Dagblad	Cultuureducatie festival
17-5-19	Korenfestival nieuw leven ingeblazen	34	Leeuwarder Courant Editie Noord	Korenfestival
17-5-19	Korenfestival nieuw leven ingeblazen	34	Leeuwarder Courant Editie Zuid	Korenfestival
29-5-19	Meedoen met triangel, zang of eigen instrument	42	Fries Dagblad	Fulkaan

Media aandacht radio 2019

DATUM	TITEL	MEDIUM	TERM
22-3-19 - 14:33	Mienskipsloket foar nije kulturele inisjativen iepene	Omrop Fryslân	Keunstwurk
24-6-19 - 15:24	Cultureel festival UIT in Leeuwarden krijt vervolg met UITinHUIS	Omrop Fryslân	Keunstwurk
4-10-19 - 19:01	Vredeman de Vries prijs voor Elmo Vermijs met ontwerp 'Gegronde'	Omrop Fryslân	Vredeman de Vries Prijs
7-5-19 - 14:45	Kunstenaar Auke de Vries winnaar van de Gerrit Benner prijs	Omrop Fryslân	Benner Prijs
10-9-19 - 10:42	Auke de Vries kriget tongersdei Gerrit Bennerprijs, freed giet eksposysje iepen	Omrop Fryslân	Benner Prijs
12-9-19 - 22:31	Keunstner Auke de Vries kriget Gerrit Bennerprijs en iepenet eksposysje yn Fries Museum	Omrop Fryslân	Benner Prijs
24-6-19 - 14:31	Ljouwerter kulturele festival UIT krijt ferfolch yn UITinHUIS	Omrop Fryslân	Uitfestival
27-11-19 - 17:58	Ljouwert hat Nederlânske primeur mei Fair Saturday	Omrop Fryslân	Fair Saturday
27-11-19 - 20:01	IepenUP Live fan 27 novimber 2019 20:01	Omrop Fryslân	Fair Saturday
26-11-19 - 19:31	LIVE: Fair Saturday voor het eerst in Leeuwarden in IepenUP	Omrop Fryslân	Fair Saturday
25-11-19 - 15:15	Omrop TIP: Pussy Riot en Fair Saturday in dubbele IepenUP	Omrop Fryslân	Fair Saturday
24-10-19 - 17:21	Muzykferieningen kinne solist 'winne' fan it Noord Nederlands Orkest	Omrop Fryslân	Fulkaan
25-12-19 - 09:00	De Domela Passy fan 25 desimber 2019 09:00	Omrop Fryslân	Domela
5-12-19 - 11:46	De Domela Passy	Omrop Fryslân	Domela
21-8-19 - 12:45	Meindert Talma betinkt Domela mei in foarstelling mei orkest en koar	Omrop Fryslân	Domela
8-12-19 - 13:00	Trienke Hoogenberg út Ljouwert twadde by Ouderen Songfestival yn Amsterdam	Omrop Fryslân	Songfestival

Persberichten 2019

DATUM	TITEL
27-2-19	Provinciale politici in debat over kunsten cultuurbeleid
24-1-19	Jong en oud zingen in koor
22-3-19	Mienskipsloket geopend
04-6-19	Relatietherapie voor boer en burger
18-6-19	Ontluikende liefde tussen boer en burger
26-6-19	Kunstrijke ontdekkingsstocht langs oude Friese kerken
06-9-19	Theatrale presentatie over relatie tussen boer en burger
06-9-19	Cultuurplek voor basisschoolleerlingen in de Waadhoeke
03-10-19	Meindert Talma zoekt koorleden voor De Domela Passie
07-11-19	Ouderen Songfestival in Heerenveen
27-11-19	Digitale ontwikkelingen als inspiratiebron voor kunst en cultuur

Keunstwurk online overzicht 2019

> SOCIAL MEDIA (VOLGERS)

social media	kanaal	2017	2018	2019
Keunstwurk	Facebook	1.838	3.596	3.711
Keunstwurk	Twitter	1.448	1.441	1.436
Kultuerfilter	Twitter	927	886	881
Never Ending Orchestra	Facebook			769
Fulkaan	Facebook			747
Kultuerfilter	Facebook	242	333	412
De Reis	Facebook			340
Challenging the local	Facebook			314
Fulkaan	Instagram			312
Fair Saturday	Facebook			301
Keunstwurk	Linkedin			294
Friese Dansdagen	Facebook			292
Friese Dansdagen	Instagram			273
Nacht aan het Wad	Facebook			252
Meer Muziek in de Klas	Facebook			145
Korps in de Klas	Facebook			105
Tijd voor Talent	Facebook			103
Totaal		4.455	6.256	10.687

> WEBSITE (BEZOEKERS PER JAAR)

	2017	2018	2019
keunstwurk.nl	35.719	41.432	55.332
kultuerfilter.nl	2.081	7.946	6.440
stipe.frl	7.821	6.048	4.751

> WEBSITE (GEMIDDELDE BEZOEKDUUR)

	2017	2018	2019
keunstwurk.nl	02:08	02:37	02:01
kultuerfilter.nl	04:41	03:29	01:51
stipe.frl	02:36	02:13	02:49

> NIEUWSBRIEF (ABONNEES)

	2017	2018	2019
Keunstwurk	2.550	2.445	2.368
Kultuerfilter	751	749	781

> ONLINE TOOLS

	2018	2019
Mijn Keunstwurk (profielen) <i>paginaweergaven</i>	700 6740	664 4801
Publieke kunst in kaart (kunstwerken) <i>paginaweergaven</i>	1200 2532	1183 2640
Fondsendatabase Fryslân (fondsen) <i>paginaweergaven</i>	90 4160	104 6290
Vraag en aanbod (plaatsingen) <i>paginaweergaven</i>	54 6955	52 7317

KEUNSTWURK

Keunstwurk

Postbus 1288, 8900 CG Ljouwert / Leeuwarden

Bezoekadres / bezoekadres:

Wissedwinger 1, 8911 er Ljouwert / Leeuwarden

t (058) 234 34 34

e info@keunstwurk.nl

i www.keunstwurk.nl